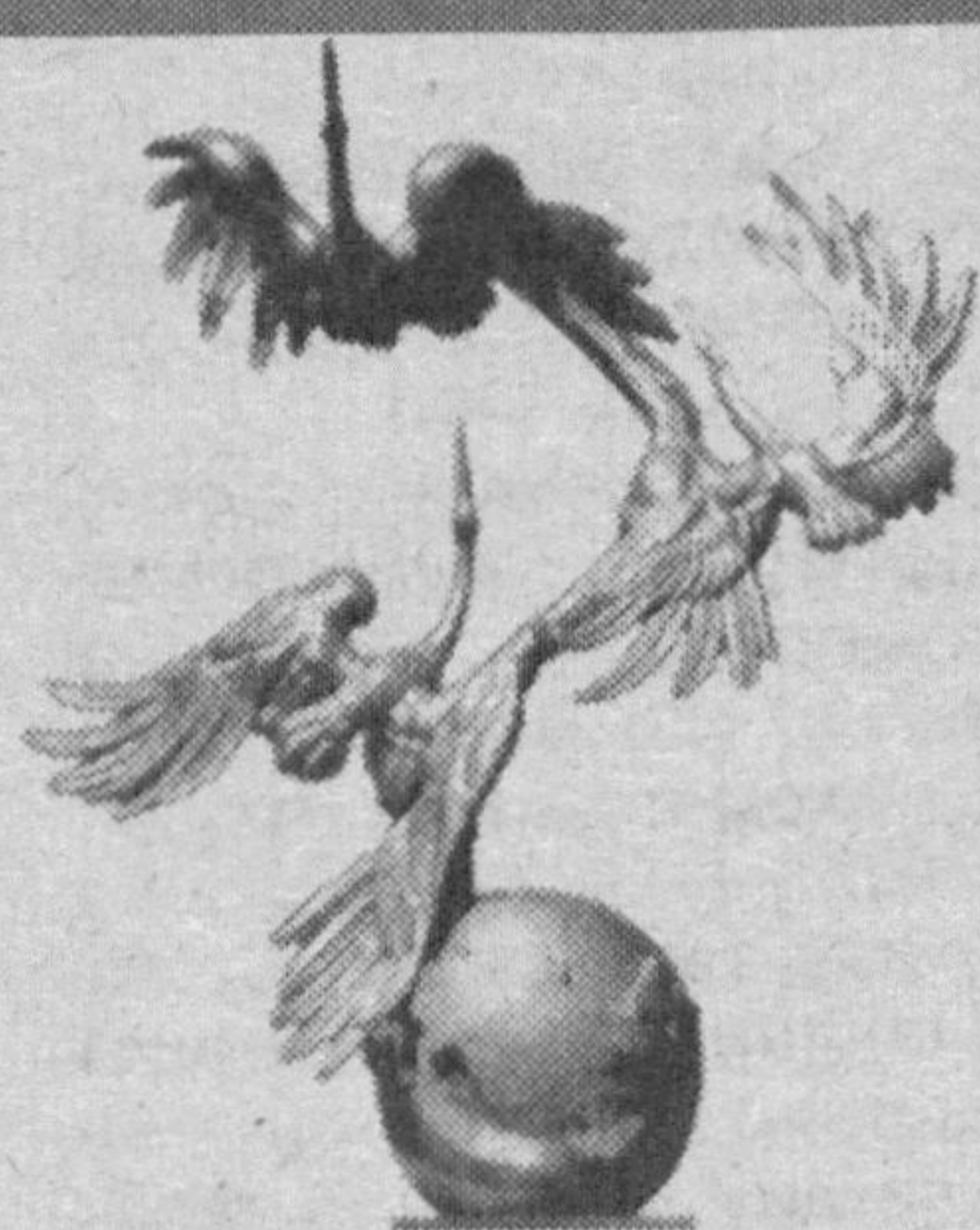

Жаҳон чемпионати биз учун орзуми?

Ishonch

*Insonga naf
keltirish —
oliy baxt*

2008 yil 31 yanvar
№ 14 (2427)
payshanba

Kasaba uyushmalari Federatsiyasi gazetasi *

* Gazeta 1991 yil 21 martdan chiqa boshlagan

Ватанимга

хизмат қиламан

Бугунги сонда:

Тадбир

Осойишталик
посбонлари

2-бет

Аёл ва жамият

Барака бирдами ё
мингдами?

3-бет

Жараён

Солиқ тизимидаги
ислохотлар самараси

4-бет

Мулоҳаза

Ҳаддидан ошган
ҳайдовчи

5-бет

Ҳаёт ва қонун

Етакчи ишдан
бўшатилган эди

6-бет

Жаҳон адабиёти

Болалар хонаси

11-бет

Олам ва одам

Денгизда топилган
газ қони

12-бет

ШУНИНГДЕК...

Энг қайноқ спорт янгиликлари,
энг мукаммал TV дастур,
сканворд ва бошқа қизиқарли
мавзулар билан танишасиз.

Икром ХАСАНОВ олган сурат

7 кун
янгиликлари

24 январ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Илҳом Каримов Оқсаройда АҚШ Қурулли Кучлари Марказий қўмондонлиги қўмондони адмирал Уильям Фэллонни қабул қилди. Учрашувда минтақавий хавфсизликни таъминлаш, қўшни Афғонистонда вазиятни барқарорлаштириш, шунингдек, халқаро терроризмга, наркотрафикка, оммавий қирғин қуролилари тарқалиши ва бошқа замонавий таҳдидларга қарши курашиш борасида томонларни қизиқтирган масалалар юзасидан фикр алмашилди.

25 январ

Пойтахтимизда Ўзбекистонда хусусий сектор учун малакали кадрлар тайёрлашнинг истиқболига бағишланган бизнес-форум бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси, БМТ Тараққиёт дастурининг "Ўзбекистон Бизнес форуми" лойиҳаси ҳамда Буюк Британия кенгашининг мамлакатимиздаги ваколатхонаси билан ҳамкорликда ташкил этилган мазкур анжуман кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ва хусусий сектор мутахассислари малакасини ошириш ва кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш бўйича экспертлар кенгашлари доирасида ўтказилди.

Андижон вилоятида 2008 йил 1 январдан кучга кирган Ўзбекистон Республикасининг янги Солиқ кодекси мазмун-моҳиятини тушунириш ва ижросини изчил таъминлашга бағишланган семинар бўлиб ўтди.

28 январ

Пойтахтимизда Президентимиз Илҳом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 15 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги «Асосий мақсадимиз — юртимизда эркин ва обод, фаровон ҳаёт барпо этиш йўлини қатъият билан давом эттиришдир» маърузасида белгиланган вазифаларнинг амалга оширилишида оммавий ахборот воситаларининг ўрнига бағишланган конференция бўлиб ўтди.

29 январ

Пойтахтимиздаги Ўзбекистон маданият ва санъат кўргазмаси залида Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ташаббуси билан миллий чолғу асбоблари кўргазмаси очилди.

Ўзбекистон давлат консерваториясида Ҳиндистон Республикаси миллий байрами — Республика кунига бағишланган концерт бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази билан ҳамкорликда миллий ва халқаро журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг оммалаштириш, ОАВ ходимлари фуқаролик позицияларини намоён этишлари учун шароит яратиш ҳамда журналистларда танқидий фикрлашни ва ижодий фаолиятга янгича ёндошувларни шакллантириш мақсадида «Олтин қалам» халқаро танловини ўтказди.

Журналистика соҳасида «Олтин қалам» III миллий мукофоти

Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишлаб ўтказиладиган бу танловга 2007 йилнинг 31 мартдан 2008 йилнинг 31 мартгача — бир йил давомида газета ва журналларда босилган, радио орқали эфирга узатилган ҳамда телевидениеда кўрсатилган ва интернет нашрларида берилган материаллар 2008 йилнинг 10 апрелигача қабул қилинади.

Танлов ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар таъсис этилган:

Журналистика соҳасида бош миллий мукофот. Ғолиб махсус диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони ва Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Асосий мукофотлар:

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (телевидение — 1-, 2-, 3- ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (радио — 1-, 2-, 3- ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (дав-

рий матбуот — 1-, 2-, 3- ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (Интернет-журналистика — 1-, 2-, 3- ўринлар).

Биринчи ўринни олган ғолиблар диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони ва энг кам иш ҳақининг 160 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Иккинчи ўринни олган ғолиблар диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони ва энг кам иш ҳақининг 140 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Учинчи ўринни олган ғолиблар диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони ва энг кам иш ҳақининг 120 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Рағбатлантирувчи мукофотлар доирасидаги номинациялар:

— журналистика ривожига қўшган ҳиссаси учун;

— фаол фуқаролик позицияси учун;

— ижтимоий-сиёсий мавзуда энг яхши таҳлилий матери-

ал учун;

— ижтимоий-иқтисодий мавзуда энг яхши таҳлилий материал учун;

— «Ёшлар йили»га бағишланган энг яхши материал учун;

— маънавий-маърифий мавзуда энг яхши материал учун;

— ҳарбий-ватанпарварлик мавзусида энг яхши материал учун;

— энг яхши журналистик текширув учун;

— мураккаб шароитларда (фавқулодда вазиятлар, атроф-муҳит ва экология муаммолари) тайёрланган энг яхши репортаж учун;

— энг яхши режиссёрлик иши учун;

— йилнинг энг яхши дебюти учун;

— энг яхши фоторепортаж

Диққат, танлов!

учун;

— энг яхши карикатура учун;
— чет эллик журналистнинг Ўзбекистон тўғрисидаги энг яхши материали учун.

Рағбатлантирувчи номинациялар бўйича ғолиблар диплом, статуетка ва энг кам иш ҳақининг 80 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Танловга теле, радио, босма материаллар ҳамда интернет нашрларида эълон қилинган ишлар тақдим этилади (5 тадан кам бўлмаслиги керак).

Телевидение бўйича видео-материаллар, ахборот ташувчи воситанинг қандай кўринишда бўлишидан қатъи назар, 3 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Радиоэшиттиришлар (аудио-кассета ёки системали диск) 5 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Матбуот ва интернет материаллари даврий нашрнинг асл нусхаси ёки кўчирма нусхасида тақдим этилиши лозим.

Танловга юборилган материалларга қуйидагилар илова қилинади:

— муаллифнинг исми-шарифи, профессионал фаолияти тўғрисида қисқача маълумот;

— муаллифнинг турар жойи, уй ва иш телефонлари;

— паспорт нусхаси.

Танлов ғолибларини мукофотлаш 2008 йил 3 май — Жаҳон матбуоти эркинлиги кунини тантанали равишда ўтказилади.

Мукофот бир шахсга такроран берилмайди.

Материаллар «Олтин қалам» танловига деб кўрсатилган ҳолда қуйидаги манзилга жўнатилиши лозим:

Ўзбекистон Республикаси, 100129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

3-қават, 30-, 35-, 37-хоналар

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси

Телефонлар: 144-64-62; 144-37-87; Факс: 144-69-65

E-mail: ijod@sarkor.uz www.Journalist.uz

Тадбир

Бугунги кунда юртимизда аҳоли осойишталигини сақлашда маҳалла фаоллари ва профилактика инспекторларининг алоҳида ўрни бор. Давлатимиз томонидан уларнинг фаолиятини янада жонлантиришга жиддий эътибор қаратилаётганининг сабаби ҳам шунда.

Пойтахтимиздаги «Туркистон» саройида анъанавий «Намунали милиция таянч пункти» кўрик-танловининг республика босқичи бўлиб ўтди. Тадбирда Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги, генерал-лейтенант Б.Матлюбов, Хотин-қизлар қўмитаси

Осойишталик посбонлари

раисининг ўринбосари М.Зуфарова, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги А.Парпиев ва бошқалар сўзга чиқишди.

Бугунги кунда республикада 3534 та милиция таянч пункти мавжуд бўлиб, уларнинг 82 фоизи маҳалла фуқаролар йиғини билан бир бинода жойлашган. Ўтган йили юртимиздаги 2658 та маҳаллада жиноят содир этилмаганлиги уларнинг ҳамкорликдаги фаолияти натижасидир.

Танловда Самарқанд шаҳридаги «Мир Саид Барака», Фарғона вилояти Охунбо-

боев туманидаги «Ғиштмон», Жиззах шаҳридаги «Зилол», Қорақалпоғистоннинг Чимбой туманидаги «Тазғар» маҳаллаларида жойлашган милиция таянч пунктлари биринчи ўринни эгаллади. Ғолиблар «Матиз» автомашиналари билан тақдирланди.

— Ўн олти миллат вакилларида иборат 2542 нафар аҳоли тинч-тотув яшаётган маҳалламизда иккита лицей, битта коллеж, учта бочка жойлашган, — дейди танлов ғолиби, Самарқанд шаҳар «Мир Саид Барака» маҳалласида жойлашган 14-милиция таянч пункти профилактика инспектори, лейтенант Зафар Воҳидов. — Ёшлар ўртасида юз бераётган дилхиралликларнинг аксарияти бекорчиликдан келиб чиқади. Бунинг олдини олиш учун маҳаллада ҳар хил спорт тўғараклари, теннис корти ташкил этилган.

Танловда Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Р.Қосимов иштирок этди.

Шерзод АБДУСАМАДОВ, Икром ҲАСАНОВ олган суратлар

Ёшлар — келажакимиз

Идрок ёғдусидан ёришгай йўллар

Мамлакатимизда ёшларга кўрсатилаётган ғамхўрлик самараси ўларок, бугун улар орасидан янги-янги иқтидор соҳиблари кашф этилаётир. Бунга биргина «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жағғармаси ва «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши томонидан ташкил этилган «Келажак овози» кўрик-танловини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Танловнинг 2007 йил 25 ноябридан 1 декабригача Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган республика босқичи совриндорларидан уч нафари айнан Самарқанд кишлоқ хўжалик институтда таҳсил олади. Улар агрономия факультети талабалари Фарида Эшонкулова, Феруза Умрзокова ҳамда Ойбек Файзиевдир.

Институтда спортнинг турли йўналишлари бўйича ҳам яхши натижаларга эришиб келинади. Масалан, ўтган йили талаба Зафар Арслонов Италияда ўтказилган халқаро турнир ғолиби бўлди.

4-курс талабаси Феруза Рофиеванинг Президент стипендиясига сазовор бўлиши барчамизни қувонтирди.

— Ўқишга кирган йилим номини қабул қилинганлар рўйхатида кўриб, шодликдан кўзларим ёшга тўлган эди, — дейди Феруза. — Шундан кейин фақат аъло баҳоларга ўқишни ният қилдим.

Илмга ташналик фақат Ферузагагина хос фазилат эмас. Бунинг исми учун аудиторияларда, ахборот ресурс маркази ва компютер хоналарида, лаборатория ва спорт залларида вақтини мазмунли ўтказиб юборишга қизларнинг чакноқ кўзларидан ҳам сезиш мумкин.

Азамат Кураҳмедов, маънавий-маърифий ишлар бўйича проректор:

— 4 та факультетда таҳсил олаётган 2841 та талабага 280 дан зиёд ўқитувчилар, 26 нафар фан доктори ва профессорлар сабоқ бериб келмоқда. Ёшларнинг ташаббускорлигини кўриб, тўққизлаб кетаман. Улар буюк келажакнинг ҳақиқий бунёдкорлари бўлишига шубҳам йўқ.

Дунёда ҳеч нарса кишини ўспиринлик йилларидай мусаффо ва олийжаноб қила олмайди. Ёшларга хос шижоат ва интилишлар эл-юрт равақига хизмат қилишига ишонамиз.

Мансур АЛОВУДДИНОВ, «Ishonch» мухбири

Аёл ва жамият

Янгибозор тумани ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Дурдона Рамазнова билан суҳбатимиз аёлнинг жамиятдаги ўрни, туманда хотин-қизларга эътибор, Ёшлар йилида амалга оширилажак тадбирлар ҳақида борди.

— Дурдона опа, 2008 йилнинг ёшларга бағишланиши нафақат ёш авлодни, балки барчамизни бирдек хушнуд қилганлигини кўраямиз. Бу янгибозорликлар, айниқса, хотин-қизларни хурсанд қилгани шубҳасиз...

— Ёшлар — келажагимиз. Келажак олдида эса ҳаммамиз масъулмиз. Ҳукуматимиз ушбу

нинг 3000 га яқини ёш оила сифатида рўйхатга олинди. Биз уларни қўллаб-қувватлаш чораларини кўраямиз. Албатта, Ёшлар йилида нафақат ёш оилалар, балки барча ёш авлод ғамхўрлигимиздан баҳраманд бўлади. Биз бу йилга умид кўзи билан қараётган, яхши ниятда енг шимариб иш бошлаётган янгибозорликларга бунини ишонч билан таъкидлаяпмиз.

Барака бирдами ё мингдами?

масъулликни энди ҳис қилаётгани йўқ. Ёшларга эътибор мамлакатимиз мустақиллигининг илк даврдан бошланди. Таълим-тарбия жараёнининг тубдан ислоҳ қилиниши, истеъдодли ёшларнинг қўллаб-қувватланишини уларга эътиборнинг тимсоли сифатида келтиришим мумкин. Ёшларга доир ислохотларнинг самараларига ҳаммамиз гувоҳ бўлаяпмиз.

Ҳозиргина Боголон қишлоғида Ёшлар йили муносабати билан ўтказилган тадбирда иштирок этиб қайтдим. Унда Президентимизнинг «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони яна бир карра тилга олинди. Элдошларимиз бундай эътибордан бениҳоя мамнун эканликларини изҳор қилишди. Шу аснода уй-жойли бўлган, рўзғорига зарур нарсалар харид қилган, тадбиркорликни йўлга қўйган ёш оилалар сони кун сайин ортиб бормоқда.

Бу фармон менга янги уйга қўчиб ўтган вақтимизни эслатди. Мен Янгибозорга Тошкент вилоятидан келин бўлиб тушганман. Раҳматли қайнота-қайнонам ўртаҳол яшашарди. Турмуш ўртоғим иккаламиз ҳам ўқувчимиз. Янги уйимизда яшаш учун деярли шариоит йўқ. Ҳатто чой қайнатишга чойнагимиз ҳам бўлмаган. Уни олишга эса уч ойгача пул ортиролмаганмиз. Биз тенгиларнинг кўпчилигига таниш бу ҳолат. Бир хонаси полланган, эшик-дераза ўрнатилган уйга қўчиб ўтардик. Қолган хоналарни поллагунча, дераза-эшик ўрнатгунча йиллаб вақт ўтган. Бу орада фарзандларимиз катта бўлиб қолганини пайқамай ҳам қолганмиз. Рўзгор ташвиши қанчалаб инсонларнинг асосий вақтини, ёшлигини ўғирлаганига мисоллар талайгина. Ўша пайтда мана шундай фармон қабул қилинган бўлганида, тенгқурларимиз бу муаммоларнинг анчасини четлаб ўтган бўлишармики деб ўйладим.

Менимча, ёшларимиз бундай ғамхўрликнинг қадрига етиши шарт. Энди ёшларимиз асосий вақтини изланишга, жамиятга наф келтиришга, иқтисодини намойиш қилишга сарфлаш имконига эга.

Туманимизда 16.940 та оила истиқомат қилади. Бир хонадонда икки-уч оила истиқомат қилдиганлари ҳам йўқ эмас. Улар-

— **Туман аёлларининг аксарияти қишлоқларда истиқомат қилади. Уларнинг иш ва турмуш шароитини яхшилаш юзасидан қилинаётган ишлар хусусида тўхталсангиз.**

— 67 минг 785 нафар аҳолининг 33 минг 943 нафари аёллар. Бирон соҳа йўқки, унда аёллар фаолият кўрсатмаётган бўлсин. Биз уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга ҳаракат қилаяпмиз. Жойларда тез-тез учрашувлар ташкил қилинмоқда. Аёл деҳқончилик билан шуғулланадими, ўқитувчимиз, шифокор ёки тадбиркор, қандай шароитда ишлаяпти, оиласи тинчми, фарзандларидан кўнгли тўқми — доим кузатиб борамиз.

Таъкидлаш жоиз, аёлларга яратилаётган шарт-шароит туфайли дунёқарашимиз, турмуш тарзимиз анча ўзгарган. Қайнона-келин, эрхотин муносабатларида можаролар камайган. Аёлларимиз жамиятда ўз ўрнини топишга интилиши натижасида иқтисодий шароити ҳам яхшиланиб бормоқда. Барча корхона ва ташкилотларда аёллар намунали фаолият кўрсатиши учун алоҳида шароит яратилган. Касаба уюшмалари талаблари асосида уларнинг ойлик маоши сақланган ҳолда иш соатлари қисқартирилганлиги, қўшимча имтиёзлар берилганлиги диққатга сазовор. Биз ҳам ўз навбатида аёллар меҳнатини рағбатлантиришга ҳаракат қилаяпмиз.

Аёл аввало она. Демак, унинг саломатлиги алоҳида ғамхўрлик талаб қилади. Мана шу ақидадан келиб чиққан ҳолда қатор чоратадбирлар белгиланганмиз.

Туманимиз аёлларининг 16 минг 655 нафари туғиш ёшида. Ҳар йили уларнинг аксарияти тиббий кўрикдан ўтказилади. Амбулатория шароитида соғломлаштириш чоралари кўрилади. Санаторий-профилакторийларда даволаниб келаётган аёлларимиз сони ҳам йил сайин ортиб бормоқда. Аммо етти мингга яқин аёлда экологик муаммолар туфайли экстрогенитал хасталиклар қайд қилинганлиги мени ҳам аёл; ҳам раҳбар сифатида ташвишга солади. Тез-тез шифокорлар билан бирга жойларда бўлиб, тиббий маданиятни ошириш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш юзасидан суҳбатлар уюштирамиз. Уларда ҳар бир инсон саломатлиги тўғрисида ўзи қайғуриши кераклиги кўп таъкидланади.

Бир пайтлар қишлоқ аёлларини қоқоқликда, ўзига қарамасликда айбашарди. Бугун ундай эмас. Юриш-туришидан қишлоқ аёлларини шаҳарликлардан фарқлаш қийин. Бу албатта яратилган шарт-шароит туфайли. Эндilikда тикувчилик цехлари, гўзаллик салонлари, аёлларга хунар ўргатувчи ўқув марказлари ҳар бир қишлоқда фаолият юритмоқда. Қишлоқдаги савдо шохобчаларидан истаган ассортиментдаги маҳсулотингизни харид қилишингиз мумкин. Бу шароитдан биринчи галда аёлларимиз миннатдор.

Мени қувонтирадиган яна бир нарсаси, эндиликда оғир меҳнатга жалб қилинган аёлларни деярли учратмайсиз. Хотин-қизларимизнинг аксарияти имкониятларига яраша фаолият юритадилар.

— **Кузатувлар аёллар масъулиятини чуқур ҳис қилишлари туфайли қайси соҳада бўлмасин, муваффақиятли фаолият юритишини кўрсатади. Туманинг ижтимоий-иқтисодий юксалишига улуш қўшаётган аёллардан кимларнинг номини айтиб ўтишни истайсиз?**

— Аслида аёлликнинг, оналикнинг ўзи улкан мартаба. Болаларга тўғри тарбия бериш, рўзғорни рисоладагидек юритиш, кечирасиз, унча-мунча эркакнинг қўлидан келавермайди. Аёлнинг шундан ортиб яна бирон лавозимда фаолият кўрсатиши чинакам фидойилиқдир. Туманимизда бундай аёллар кўп.

Айтиш керакки, аёлларимизнинг эллик фоиздан зиёди зиёдилар. Уларнинг ўндан ортиғи олим. Ижодкор аёлларимиз ҳам кўпчиликни ташкил қилади. Вилоят маънавият ва тарғибот маркази раҳбари, шоир Гавҳаржон Ибодуллоева ҳаммамизнинг фохримиз. Унинг издошларидан Зебо Нурмонова Зулфия номидаги давлат мукофоти олишга муваффақ бўлди.

Қўлимдаги фаол аёллар рўйхатида 300 га яқин исм-фамилия бор. Уларнинг ҳар бири ҳақида соатлаб гапиришим мумкин. Мен айниқса фермерлик, тадбиркорлик билан шуғулланаётган аёллар номини алоҳида тилга олишни истардим. 250 дан зиёд аёлимиз фермер, 50 га яқини тадбиркор. Гулшоша Бобоева раҳбарлигидаги «Собиробод» фермер хўжалиги ҳам чорвачилик, ҳам деҳқончилик билан

шуғулланиб, сут, гўшт, колбаса ишлаб чиқаради. Ўтган йили улар давлатга икки тоннадан зиёд пилла ҳам топширишди.

Имсиной Маттиева раҳбарлигидаги «Кўчқор ота» фер-

мер хўжалигининг қовунлари республикамизда машҳур. Тикувчи қизимиз Гулбаҳор Юсупованинг хизматларидан туманимизда кўпчилик фойдаланади. Гулора Мадаминованинг ошхонасини ҳам мижозлар кўп макташади. Ўқитувчи Мунаввара Бекмуродова спортчи сифатида ҳам бошқаларга намуна бўлмоқда.

Бу рўйхатни истаганча давом эттириш мумкинлиги менга алоҳида гуруҳ бағишлайди.

— **Ҳар кун қўллаб аёллар сизга муаммолари юзасидан мурожаат қилади. Тажрибангиздан келиб чиқиб, уларга қандай маслаҳатлар берасиз?**

— Мен аввало ушбу муаммолар қандай юзага келганлигига эътибор қаратаман. Аксарият ҳолларда кекса ота-оналар фарзандларидан шикоят қилиб келишади. Уларнинг гапларига қулоқ тутиб англайманки, эндиликда бемехрликда, ношудликда айбалаётган фарзандларни ўзлари нотўғри тарбиялашган. Муаммолар, келишмовчиликларнинг барчаси тарбия билан боғлиқлиги бу борада қатъий чоралар қўришга ундайди.

Мен отам 56 ёлга тўлганда туғилганман. Ёлғиз фарзанд бўлишимга қарамай, ҳеч эркатламаган. Каттиққўл, талабчан эди. Қиқиналигимдан уй юмушларига ўргатишган. Ўшанда нега мени эрката-тишмайди, хархашаларимни кўтаришмайди деб хафа бўлардим. Аммо йиллар ўтиб ота-онам тўғри қилишганини англадим. Фарзандни ортиқча эркатлаш яхшилиқка олиб келмас экан. Болалигимда отам бир ривоят айтиб берганди. Эмишки, бир чолнинг ёлғиз ўғли бўлиб, фақат буюрганини қиларкан. Айтилмаган ишни бажармаскан. Шунда у зора ўғлимга ақлли, диёнатли келин олиб берсам, уни тўғри йўлга солса, вафот этганимдан кейин қийналиб юрмасди деб ўғли билан келин танлаш учун йўлга отланибди. Йўл-йўлакай қизлар кўриниб қолса, ўғлини қалтаклашга тушаркан. Шунда қизлар нега уряпсиз деб сўрашаркан. Отаси «бу болам айтганимни қилади, айтмаганимни қилмайди, шунга уряпман» деркан. Қизлар «ўғлингиз яхши экан-ку, шундай болаиям бирадими?» дейишаркан. Ниҳоят, бир қиз «яшанг, отахон, уни янада қаттиқроқ саваланг, зора ақли кириб қолса» дебди. Чол айнан шу қизни келин қилибди. Орзу қилганидек, келиннинг ақлу заковати, меҳнатқилиғи ту-

файли хонадондан файзу-барака аримабди. Отам бу ривоятни айтиб бераркан, «бу қулоғингга олтин зирак бўлсин, қизим, маъносини ҳаргиз эсдан чиқарма» деган эди. Отам насиҳатига умр бўйи амал қилиб келаяпман. Бу ривоятни юзлаб ёшларга айтиб берганман.

Онам гуруччи юваётганинда тушиб кетган бир донасини ҳам қайта ювиб, идишга сол, барака бирдами, мингдами, билиб бўладими дерди. Ушбу иборани бугун ҳар куни такрорлайман. Ёшлар, қизлар, келинчалар билан суҳбатлашганимда уларни тежамкор бўлишга, исрофгарчиликка йўл қўймасликка ундайман.

Биринчи синфдалигимда отамга «Алпомиш» достонини ўқиб берганим ёдимдан чиқмайди. Отам шунда кўзига ёш олиб, «баракалла, қизим, ҳар доим яхши ўқигин, хазинанинг қалити илмда» деганди. Бугун ёшларни илмли, билимли бўлишга чорлашдан чарчамайман.

10-синфни битираётган йилимиз эди. Мактабни битиравер кечасига ҳамма қизлар бир хил қўйлак кийишга қарор қилдик. Ҳисоблаб кўрсак, ўша материални тикувчига тиктирсак фалон сўмга тушаркан. Мен ва яна бир қиз тикишни яхши билардик. Қўйлакларни ўзимиз тикдик. Қанча маблағимиз тежалди. Лавозимим тақозосига кўра, қизлар билан суҳбатлашганимда, уларни касб-хунар эгаллашга қўлайман, хунарли кишининг рўзғори доим бут бўлишини қайта-қайта такрорлайман.

Турмуш муаммоларини енгаш учун аввало фарзандга тўғри тарбия бериш лозим. Уларни қаноатли, уқувли, билимли, хунар эгаси қилиб тарбиялаш ҳар бир ота-онанинг бўйнидаги қарз. Болаларим бахтли бўлсин деб жарақ-жарақ пул жамғариш шарт эмас. Нодон фарзанд бутун умр йиққанингизни бир кунда кўкка совириши мумкин. Уларни чин инсон қилиб тарбияласак, ҳамма яхши ҳислатларни бера олсак, бахтга йўлланма берган бўламиз.

Бир болага етти маҳалла ота-она деб бежиз айтишмайди. Ҳеч қачон нотўғри иш қилаётган боланинг ёнидан бегона-ку деган ўйда бефарқ ўтмаслигимиз керак. Ўша бегонанинг хатоси эртага ҳаммамизга зарар келтириши мумкин.

Ёшлар йилида уларга янада ўпроққ насихат қилсак, кўпроқ ўргатсак, самарасини эртага ҳаммамиз бирга кўрамиз.

Суҳбатдош:
Муҳаббат ТУРАБОВА,
«Ishonch» муҳбири

Жараён

Қонун ҳужжатла-
ри қанчалик пухта
ва мукамал иш-
ланган бўлса,
солиқ ва бошқа
мажбурий ажратма-
ларни ҳисоблаш,
ундириш осонла-
шади ҳамда уларни
йиғиш билан боғ-
лиқ харажатлар
тежалади. Аксариат
мамлакатларда
солиқ тўловчилар
билан давлат ўрта-
сидаги ҳуқуқий
муносабатларни
тартибга солувчи
асосий ҳужжат
Солиқ кодекси
ҳисобланади.

ларга қаратилиши;
— қўлланадиган молиявий
жарима миқдорининг ҳуқуқбу-
зарлик натижасида давлатга ет-
казилган зарар миқдорига мос-
лиги таъминланиши;
— мазкур жарималар фақат
солиқ тўлашдан бўйин товлаган
шахсларга нисбатан қўлланиши;
— солиқ тўловчининг моли-
явий аҳволи жиддий ёмонла-
шиб кетишининг олдини олиш
мақсадида уларга йирик миқ-
дордаги жаримани босқичма-
босқич тўлаш имкони берили-

Солиқ тизимидаги ислоҳотлар самараси

фармойиши
чиқарилди.

Я н г и
Солиқ кодек-
сини ишлаб
чиқишда:

— солиқ
сиёсатини
шаклланти-
ришда тажри-
бада синалган
принцип ва
ёндошувлар-
дан фойдала-
ниш;

— ҳўжалик
ю р и т у в ч и
субъектлар
учун солиқ
юкини камай-
тириш;

— кодекс-
нинг таъсир-
чанлигини
таъминлаш;

— солиқ
ундириш ме-
ханизмини

ва мажбурий тўловларни тўлаш
ёки тўлов муддатини кечикти-
риш тартиблари, ортиқча тўлов-
ларни қайтариб беришнинг аниқ
механизмлари, солиқ назорати-
ни амалга ошириш тартиби ва
шакллари, солиқ органлари
мансабдорларининг қарорлари
устидан шикоят қилиш тартиб-
лари, солиқ қонунчилигини буз-
ганлик учун жавобгарлик каби
масалалар алоҳида бўлимлар
шаклида кенг ёритилди.

Махсус қисмда солиқ ва маж-
бурий тўловлар, уларни ҳисоб-
лаш ва тўлаш тартиблари бел-
гиланиб, унда солиққа тортиш-
нинг соддалаштирилган тизими,
солиқ юкини камайтириш, солиқ
имтиёзларини тартибга солиш,
солиқ тўлашдан бўйин товлаш-
га оид ҳуқуқбузарлик турлари
алоҳида боб ва моддаларда ўз
аксини топди.

Шунингдек, Солиқ кодекси-
нинг махсус қисмида чет эл ин-
вестицияси иштирокидаги кор-
хоналарни солиққа тортиш
асослари, шерикчилик шартно-
малари асосида ҳамкорликдаги
фаолиятни солиққа тортиш, дав-
лат божини ҳисоблаш ва тўлаш,
давлат мақсадли жамғармалари-
га мажбурий тўловларни ҳисоб-
лаш ва тўлаш тартиблари ҳам
тўлиқ баён этилган.

Бундан ташқари, ушбу
кодексад солиқ ва мажбурий
тўловларни жорий этиш ва бе-
кор қилиш, солиқ имтиёзларини
тақдим этиш ва бекор қилиш
қонун ҳужжатларига асосан амал-
га оширилиши;

халқаро тажрибада кенг
қўлланаётган зарарларни кейин-
ги даврларда солиққа тортиш
базасини камайтириш ҳисобига
кўчириш механизми;

айрим тоифадаги солиқ
тўловчиларнинг солиқ тўлашини
тартибга солиш мақсадида сод-
далаштирилган солиққа тортиш
тартибини жорий этиш мезонла-
ри;

йирик ва кичик бизнес
субъектлари ўртасидаги коопе-
рация алоқаларини рағбатланти-
риш мақсадида ягона солиқ
тўловини тўловчиларга қўшилган
қиймат солиғини ихтиёрий ра-
вишда тўлаш имкони берилиши;

халқаро тажрибадан келиб
чиққан ҳолда ресурс солиқлар-
ни такомиллаштиришга алоҳида
эътибор қаратилган.

Кодексад бонусларга оид
қоида белгиланган:

— имзоли бонус;

— тижоратбоп топилма бону-
си.

Бонус — ер қаъридан фой-
даланувчи томонидан амалга
ошириладиган бир марталик
тўлов. Кодексад давлат бошқа-
рув органлари бонуслар тўла-
маслиги алоҳида қайд этилган.

Солиқ кодексининг махсус
қисмига хусусий хорижий инве-
стициялар иштирокидаги корхо-
наларни, оддий ширкат кўрини-
шидаги корхоналарни солиққа
тортишнинг хусусиятларини, дав-
лат божини тўлаш тартибларини
ва давлат мақсадли жамғармала-
рига мажбурий тўловларни
ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартиб-
ларини белгилувчи алоҳида
бўлимлар киритилган.

Солиқ қонунчилигини бузган-
лик учун жавобгарлик чоралари-
ни белгилашда:

— тадбиркорлар учун ҳуқуқий
таъсир чоралари суд тартибида
амалга оширилиши;

— солиқ қонунчилигидаги
ҳуқуқбузарликлар таркибидан
давлатга бевосита ёки билвоси-
та зарар етказилмаган ҳолатлар-
нинг чиқариб ташланиши, маъ-
мурий жавобгарлик чоралари-
нинг ҳуқуқбузарликка йўл

қўйган субъектлар-
нинг мансаб-
дорлари
ёки ху-
су с и й
та д
б и р
к о р

шига эътибор қаратилган.

Булардан ташқари, солиқ
қонунчилигини олдиндан ба-
шорат қилиш ва бизнесни
узок муддатга режалаштириш
учун асос яратиш мақсадида
солиқ соҳасидаги ўзгариш-
ларни жорий йилнинг 1 де-
кабридан кечиктирмай қабул
қилиш ҳамда кейинги йилнинг
1 январидан амалга киритиш
тартиби белгиланди.

Юқорида айтиб ўтилганлар-
нинг барчаси:

— солиқ муносабатлари
тизимига ягона қонунчилик
базасини яратиш ва шу асос-
да солиқ тизимининг барқа-
рорлиги ва очиқлигини таъ-
минлаш;

— ҳўжалик юритувчи
субъектларга солиқ юкини ка-
майтириш, солиқ тўлашдан
бўйин товлашнинг олдини
олиш;

— тадбиркорлик, айниқса,
кичик бизнес субъектлари-
нинг фаолиятини янада жон-
лантириш имконини беради.

З.ХОШИМЖОНОВ,
Давлат солиқ кўмитаси
раисининг ўринбосари

Мамлакатимизда 2008 йил 1
январгача амалда бўлган Солиқ
кодекси 1997 йилда ишлаб чи-
қилган бўлиб, бугунги кун та-
лабларига жавоб беролмай қол-
ган эди. Бу ҳолат солиқ орган-
лари ва солиқ тўловчилар
ўртасидаги ҳуқуқий муносабат-
ларни тартибга солишда қий-
инчиликлар келиб чиқишига
сабаб бўлди.

Жумладан, илгариги Солиқ
кодекси:

— биринчидан, солиққа оид
муносабатларни тартибга со-
лиш учун тўғридан-тўғри
қўлланмади. Солиқ кодекси
билан параллел равишда юз-
дан ортиқ қонуности ҳужжатла-
ри амал қилди;

— иккинчидан, Солиқ кодек-
си кучга кирган даврдан шу
пайтгача унга икки юздан
ортиқ қўшимча ва ўзгартириш
киритилиб, қонун ўзининг дас-
тлабки ҳолатини ўзгартирган
эди;

— учинчидан, солиқ тўловчи-
лар учун белгиланган жавобгар-
лик чоралари улар томонидан
давлатга етказилган зарар миқ-
дорига мутаносиб эмас эди.

Ушбу ҳолатлар кодексни
янги тахрирда ишлаб чиқиш
заруриятини келтириб чиқар-
ди. Шу мақсадда 2005 йил 7
январ куни Президентимиз-
нинг «Ўзбекистон Республика-
си Солиқ кодексининг янги
тахририни тайёрлаш ҳақида»ги

такомиллаштириш;

— барча солиқ тўловчилар
учун солиққа тортиш шароитини
тенглаштириш;

— солиқ тизимининг барқа-
рорлигини таъминлаш масалала-
рига алоҳида эътибор қаратил-
ди.

Мазкур кодексни ишлаб чи-
қишда мамлакатимизнинг етук
иқтисодчи олимлари, вазирлик
ва идоралар, шунингдек, юрти-
мизда фаолият юритаётган чет эл
ваколатхоналари ходимларининг
фикр ва мулоҳазалари ҳисобга
олинди.

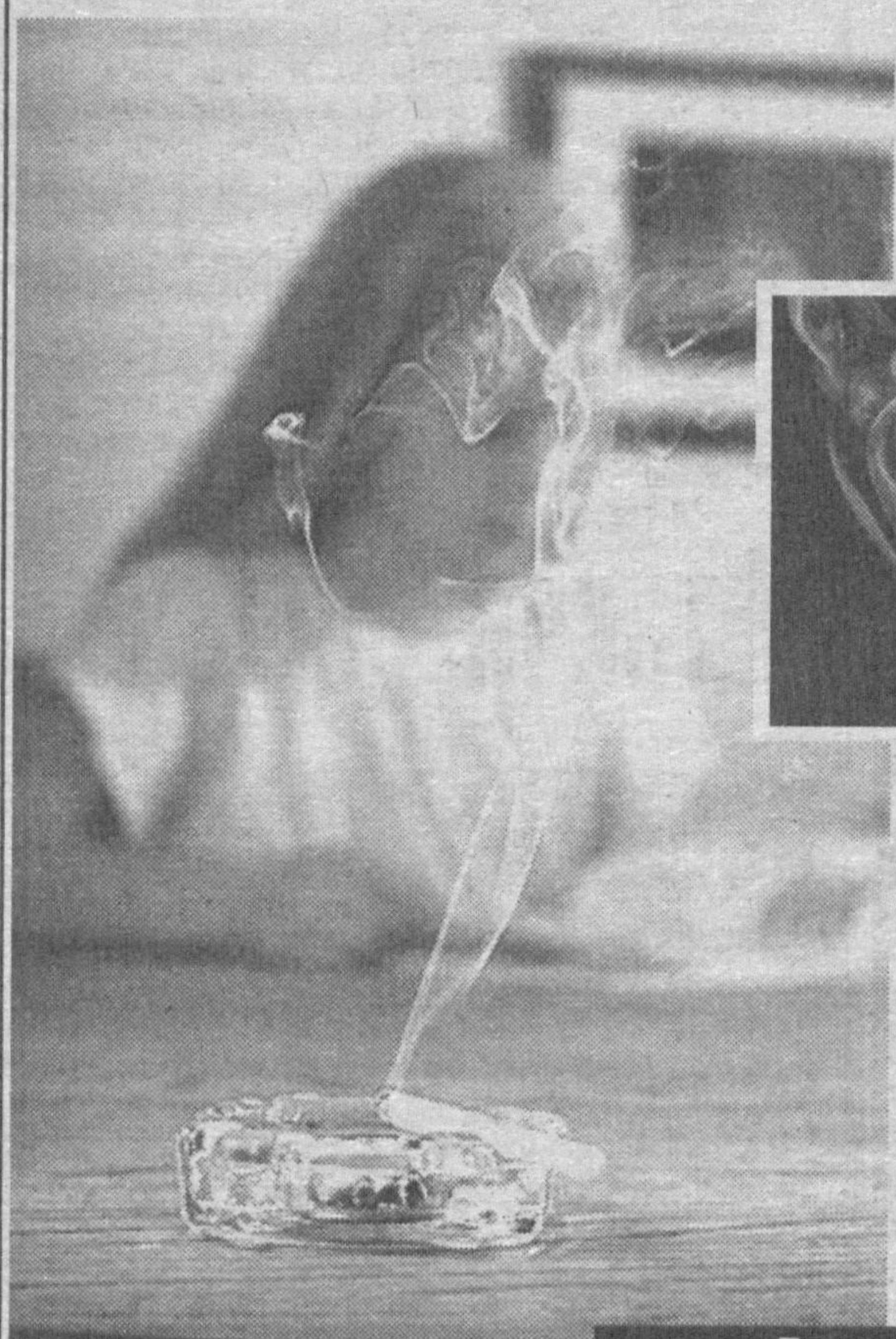
2005 — 2007 йилларда ҳўжа-
лик юритувчи субъектларнинг
молиявий жавобгарлигини эр-
кинлаштириш, назорат органла-
рининг текширишларини тар-
тибга солиш, солиқ тўловчилар-
ни ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизи-
мини такомиллаштириш юзаси-
дан кодексга киритилган ўзгар-
тириш ва қўшимчалар янги тах-
рирдаги кодексда ҳам ўз ифода-
сини топди.

Солиқ кодекси юқорида қайд
этилган талаб ва таклифлар
ҳамда ўзгартиришларга асосла-
ниб, умумий ва махсус қисмлар-
га бўлинди.

Кодекснинг умумий қисмида
халқаро меъёрларга мос келув-
чи солиққа тортиш тамойилла-
ри, кодексда фойдаланилган
асосий тушунчалар, солиқ маж-
буриятларини бажаришда фой-
даланиладиган тартиблар, солиқ

Тани соғлиқ — туман бойлик

Чекиш ҳам экологик муаммо

Ер юзиде 6 млрд. 200 мингдан ортиқ аҳоли яшаб турган бўлса, уларнинг барчаси учун энг муҳим нарсани деган саволга иккиланмасдан саломатлик деб жавоб бериш мумкин. Уларнинг маълум фоизи эса, афсуски, кашандалардир.

Тамаки дастлаб кўркам майса сифатида ўстирилган. Кейинчалик яширин ҳолда истеъмол қилиб келинган. Унинг инсон учун ўта хавфли эканлигини сезган айрим ҳукмдорлар тамаки савдоси билан шуғулланган савдогарларни ўлим жазосига ҳукм қилганлар. Туркияда тамаки чекувчиларни қозикқа ўтқазиб жазолашган. Эрон шоҳи Аббос сотиш учун тамаки келтирган савдогарларни гулханда куйдирган. Рим папаси Урбан VII тамаки ҳидловчиларни черковдан қувғин қилган, ҳатто тамаки чеккан руҳонийларни тириклайин деворга ёшт каби парчинлатиб юборган.

Тамаки чекувчи ва уни тарқатувчиларга бундай оғир жазолар берилишига сабаб унинг таркибидаги захарли моддалар тузатиб бўлмайдиган оғир хасталикларни келтириб чиқаришидир. XVI асрда тамаки че-

лас, тамаки шу тарзда бутун дунёга тарқалиб, бугунги кунда инсониятга жиддий хавф соломқда. Тамаки таркибидаги 1200 хилдан ортиқ зарарли моддалар таъсирида пайдо бўлаётган оғир хасталикларнинг санаб адоғига етиш мумкинми?

Фалокатнинг олдини олишга уринаётган кўплаб олимлар, шифокорлар 1960 йилдан тамаки чекишнинг зарари ҳақида оммавий ахборот воситалари орқали маълумот бериб бормоқда. Чунончи, одам бир кунда 1-9 та сигарет чекиш билан ўз умрини 4,6 йилга, 10-19 та сигарет чекиш билан 5,5 ва ундан кўпроқ йилга қисқартирар экан. Одам организмида бирор-та аъзо йўқки, тамакидан зарарланмаса.

га сарфлаб, ҳавога совурғач, иқтисодий етишмовчилик орқасида носоглом муҳит юзага чиқиши жамият олдидаги энг оғир хатарлардан биридир.

Чекувчилар ичида аёллар сони кўпайиб бориши ҳам жуда ташвишли ҳол. Чунки бу касалманд, ногирон болалар кўпайишига замин яратади.

Кашандалар дастидан ҳар йили юзлаб ёнғинлар содир бўлиб, бехисоб халқ мулки куйиб қулга айланмоқда. Ижтимоий меҳнат соҳасида банд бўлган чекувчиларнинг иш унуми чекмайдиганларга нисбатан 15-20 фоиз паст бўлиши Германияда олиб борилган 50 йиллик кузатувларда исботланган.

Илмий-техник тараққиёт чўққисига чиққан ҳозирги кунда ишлаб чиқариш жараёни туфайли табиий муҳитга етказилаётган зарарни ҳеч нима билан ўлчаб бўлмайди. Агар минглаб чекувчиларни бир жойга тўплаб, уларнинг тутуни битта мўридан чиқарилса, ўртача завод тутунидан кам бўлмайди.

Чекиш ва инсон зотиға номуносиб одатларнинг зарари ҳақида минглаб китоблар ёзилган. Энди амалий ишга ўтиш вақти келди.

Абдурахмон АБДУХОЛИҚОВ,
Тошкент шаҳар 12-ҳарбий-лаштирилган ёнғин хавфсизлиги отряди инспектори

Бир кунда чекиладиган сигаретлар сони	Ўлим даражаси (100 минг аҳолидан)
0,5 қути	95,2
0,5-1 қути	107,8
1-2 қути	229,2
2 тадан ортиқ қути	264,2
чекмайдиганлар	12,8

киш Францияда ҳам тарқалди. Чунки Португалия элчиси Ж.Нико («никотин» сўзининг пайдо бўлиши шундан бошланган) қироличага тамаки ўсимлигини ноёб совға сифатида келтириб беради. Хул-

Кашанда эркаклар ўртасида импотенция (эркаклик қувватининг сусайиши) каби оғир дарднинг тарқалиши туфайли оилавий ҳаётнинг барбод бўлиши кўп учрайди. Оила боқувчиси маошининг кўп қисмини тамаки-

Мулоҳаза

Автобусда кетаётиб, бир ноҳуш ҳолнинг гувоҳи бўлдим. Аслида бундай воқеалар янгилик бўлмаса-да, негадир шу сафар менга каттиқ таъсир этди...

Автобус бекатда тўхтади. Йўловчилар унчалик кўп эмас, лекин эрталаб бўлганлиги учун одамлар ишга ҳамда ўз юмушлари билан қаёққадир шошилишарди. Автобус юрар-юрмас ҳайдовчи сигарет тутатди. У («Isuzu») кичкина бўлганлиги учун салонни сигарет тутуни тутиб кетди.

— Мухтарам ҳайдовчи, илтимос, салонда чекмасангиз, — деган аёл кишининг овози келди орқа тарафдан.

— Қаерда хоҳласам шу ерда чекаман, — дея тўнғиллади ҳайдовчи.

— Илтимос, чекманг. Менинг аллергиям бор, — деди аёл талабчанлик билан.

— Эй, менга қара. Сен кимсан ўзи мендан талаб қиладиган? Менга ўхшаб эрта тонгдан кечгача совуқда юргин, биласан. Хўш, сенингча қаерда чекишим керак? Бор, шу совуқда кўчада 15 дақиқа тургин-чи, кўраман аҳволингни, — деб дағдаға қила кетди ҳайдовчи.

Энди аёлнинг ҳам росмана жаҳли чиқди.

— Сен аҳмоқнинг нима ҳаққинг бор менга бақиринг? Тўхтат машинани, тушаман. Асабимни буздинг. Мен ишга кетаяпман. Энди сенинг касрингга кечгача кайфиятим бузилиб юради.

— Бор, боравер. Хоҳлаган жойингга арз қил, — аёлнинг кетидан бақирганча қолди ҳайдовчи.

Кейинги бекатда автобусга икки йигит чиқди. Ҳайдовчининг танишлари экан. Ундан нимага кайфияти йўқлигини сўрашган эди, унинг оғзидан куракда турмайдиган гаплар чиқди:

— Кўрмайсанми анави... Эрталабдан кайфиятимни бузди. Э, ўшани...

Энди жим турулмасдим. Жаҳлим чиқиб кетди.

— Ҳей, бўлди энди. Уятингиз борми ўзи? Чекиш ва бошқа ишлар учун шоҳбекатда сизларга вақт берилади. Ўша вақтдан қандай хоҳласангиз шундай фойдаланиб олишингиз керак. Салонда чекишга ҳаққингиз йўқ. Йўловчиларга сигаретнинг хиди зарар эмасми?

Тариқча бўлса-да орияти бор экан шекилли, сўкишни бас қилди ва танишлари билан пастроқ овозда гаплаша бошлади.

Аслида бундай воқеалар турмушимизда кўп учрайди. Лекин ҳайдовчиларга ҳам қийин, эрталабдан кечгача ҳар хил йўловчиларга дуч келишади, йўл азоби — гўр азоби деган нақл бор, буларга ҳам осон тутиб бўлмайди деб индамай қўя қоламиз. Аммо айрим ҳайдовчилар ҳаддидан ошишади.

Автосаройлар раҳбарияти назоратни су-сайтирмасдан, тез-тез ҳайдовчиларнинг иш услуби ва интизомидан хабардор бўлиб туришса ёмон бўлмасди.

Дилором ХУДОЙБЕРГАНОВА,
«Ishonch» мухбири

ҲАДАН ОШАН НАШТ

Иллат

Кўп ҳолларда соғлиғимизга эътибор беришни унутиб қўямиз. Тамаки-ю ичкилик орқали асосий бойлигимизни ўғирлатиб қўяётганимизни тушунмаймиз. Ё тушунишни хоҳламаймиз. Куйида ичкиликнинг нақадар оғир оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақидаги далилларга эътиборингизни қаратамиз.

Асаби кучли Жой лақабли ит сут билан 15 грамм алко-гол ичганидан сўнг бир соат чамаси ғалати бўлиб турган, сўнг қайт қила бошлаган, кун бўйи овқат емаган. Шу тарзда ичкиликка қарши бош мия галаёни етти кун давом этган. Саккиз кундан кейин Жойга яна икки марта ўша

Ичкиликнинг оғир оқибатлари

миқдорда алко-голли ичимлик ичирилган. Ит яна олти кун қасал бўлиб ётган. Шундан сўнг ит алко-гол аралашган сутни бутунлай ичмай қўйган. Қизиғи шундаки, ит оч бўлса-да, алко-гол қўшилган сутдан ҳазар қиладиган бўлиб қолган.

Ривоятларга қараганда, паҳлавон Юпитер чўлоқ фарзанд кўргач хайрон бўлиб, бунинг сабабини суриштирган. До-

«Тамаки тутунида 30 га яқин зарарли моддалар бўлиб, 20 та сигарет таркибида одамни ўлдиришга етадиган миқдорда (0,1 г) никотин моддаси мавжуд. Кашанда бир кунда ўртача 20 дана сигарет чекадиган бўлса, 30 йил мобайнида 200 минг дана сигарет, яъни, 160 кг тамаки чекади...»
(Статистик маълумотлардан).

нишмандлар бир оғиздан «Фарзандингни кайф устида орттиргансан» дейишган. Шу-шу, у спиртли ичимликлардан четланган экан. Қарангки, меъёридан ортиқ алко-голли ичимликлар ичиш муаммоси — бугуннинг-да оғриқли нуқта-

си. Мисол учун, Испанияда 11 ёшдан 15 ёшгача бўлган болаларнинг 90 фоизидан кўпроғи мунтазам равишда вино аралашмаси ёки шарбатни пиво билан қўшиб ичади. Мутахассислар ҳатто бундан кичик болалар ҳам шу касалликка мубтало бўлганини таъкидлашапти. Аслида эса мамлакатда 17 ёшгача бўлган болаларга спиртли ичимликларни сотиш тақиқланган, ле-

кин юқорида келтирилган рақамлар мазкур тартиб-қоида кўпол равишда бузилаётганини кўрсатади. Бу борадаги текширишлардан маълум бўлишича, 37 млн. киши мунтазам равишда ичкилик-бозлик билан шуғулланар экан. Шундан ҳар йили ўн минг киши ичкиликни ўта кўп миқдорда истеъмол қилгани туфайли ҳаёт билан хайрлашмоқда.

Юқоридаги каби воқеалар рўйхатини хоҳлаганча давом эттириш мумкин. Бундан кўринадики, ҳозиргина кайфиятингизни кўтарган ичимлик бир умрга соғлигингизни ўғирлаши мумкин.

Саида ЭШМУМИНОВА,
Сурхондарё вилояти

Ҳаёт ва қонун

Қўшимча таътил

Иккинчи гуруҳ ногирониман. Менга қўшимча меҳнат таътили бериладими?

Х.МИРОЛИМОВ,
Фарғона шаҳар

Меҳнат Кодексининг 270-моддасига мувофиқ рағбатлиқ ногиронларга қўшимча меҳнат таътили берилади.

Меҳнат низолари муддати

Конунда меҳнат низоларини ҳал қилишни сўраб мурожаат этиш муддатлари қандай белгиланган?

З.ЭШҚОБИЛОВ,
Хатирчи тумани

МКнинг 270-моддасига кўра судга ёки меҳнат низолари комиссиясига мурожаат этиш учун қуйидаги муддатлар белгиланади:

ишга тиклаш низолари бўйича — ходимга у билан меҳнат шартномаси бекор қилинганлиги ҳақидаги буйруқнинг нусхаси берилган кундан бошлаб бир ой ходим томонидан иш берувчига етказилган моддий зарарни тўлаш ҳақидаги низолар бўйича — зарар етказилганлиги иш берувчига маълум бўлган кундан бошлаб бир

йил;

бошқа меҳнат низолари бўйича — ходим ўз ҳуқуқи бузилганлигини билган ёки билиши лозим бўлган кундан бошлаб уч ой;

Ушбу моддада белгиланган муддатлар узрли сабабларга кўра ўтказиб юборилган тақдирда, бу муддатлар суд ёки меҳнат низолари комиссияси томонидан қайта тикланиши мумкин.

Ходимнинг соғлиғига етказилган зарарни қоплашга доир низолар судга мурожаат қилиш учун муддат белгиланмайди.

Мерос ҳуқуқи

Укам вафот этгандан кейин уй-жойга хотини эгаллик қилди. Шу тўғрими?

Х.РАҲИМОВ,
Тошкент шаҳри

Фуқаролик кодексининг 1134-1144-моддаларида ворислик, 1145-1157-моддаларида меросни эгаллаш муносабатлари тартибга солинган.

Конун бўйича ворисларнинг ҳар бир навбати аввалги навбатдаги меросхўрлар бўлмаган, меросдан четлаштирилган, меросни қабул қилмаган ёхуд ундан воз кечган тақдирда ворислик ҳуқуқига эга бўлади.

1. Мерос қолдирувчининг болалари (шу жумладан фарзандликка олинган болалари), эри (хотини) ва ота-онаси (фарзандликка олувчилар) тенг улушларда конун бўйича биринчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар. Мерос қолдирувчининг вафотидан кейин туғилган болалари ҳам биринчи навбатдаги ворислар жумласига қирадилар.

2. Мерос қолдирувчининг туғишган ҳамда она (ота) бир ота(она) бошқа ака-укалари ва опа-сингиллари, шунингдек, унинг ҳам ота, ҳам она тарафдан бобоси ва буvisи тенг улушларда конун бўйича иккинчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар.

3. Мерос қолдирувчининг туғишган амакиси, тоғаси, аммаси ва холаси тенг улушларда конун бўйича учинчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар.

4. Мерос қолдирувчининг олтинчи даражага (олтинчи даража ҳам шунга қиради) бўлган бошқа қариндошлари конун бўйича тўртинчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар, бунда яқинроқ қариндошлар узокроқ қариндошларга нисбатан мерос олишда имтиёзли ҳуқуққа эга бўладилар.

Ворисликка қақирладиган тўртинчи навбатдаги ворислар тенг улушларда мерос оладилар.

5. Мерос қолдирувчининг меҳнатга қобилиятсиз боқимлари, агар улар ушбу Кодекснинг 1141-моддаси асосида мерос олмасалар (ушбу моддада кўра мерос қолдирувчининг вафотига қадар камида бир йил унинг қарамоғида бўлган ва у билан биргаликда яшagan меҳнатга қобилиятсиз шахслар конун бўйича меросхўрлар жумласига қиради. Конун бўйича бошқа меросхўрлар бўлган тақдирда, меҳнатга қобилиятсиз боқимлар ворисликка қақирладиган навбатнинг меросхўрлари билан биргаликда мерос оладилар), конун бўйича бешинчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар.

Мерос талашайтган қариндошлар яқинлик даражасини билиб қўйсалар ёмон бўлмайди. Бу Оила Кодексининг 57-моддасида белгиланган.

Меросхўр ўзига тегиши лозим бўлган меросни ёки унинг бир қисmini (улушини) олиш ҳуқуқига, агар у кейинчалик меросдан воз кечмаса,

ворислик ҳуқуқидан маҳрум этилмаса ва уни меросхўр этиб тайинлаш тўғрисидаги васият фармойиши ҳақиқий эмас деб топилгани натижасида мерос олиш ҳуқуқини йўқотмаса, мерос очилган вақтдан эътиборан эга бўлади.

Мерос очилган жойдаги нотариус меросхўрнинг илтимосига кўра унга меросга бўлган ҳуқуқи тўғрисида гувоҳнома бериши шарт. Меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома мерос очилган кундан эътиборан олти ой ўтгандан кейин берилади.

Меросни қабул қилиб олган конун бўйича меросхўрлардан исталган бири мероснинг тақсимланишини талаб қилишга ҳақли. Агар меросхўрлар орасида турган жойи номаълум шахслар бўлса, қолган меросхўрлар, васиятномани ижро этувчи (мерос бошқарувчиси) ва нотариус уларнинг турган жойини аниқлаш ҳамда уларни ворисликка қақирлаш юзасидан зарур чораларни кўришлари шарт.

Бир умумий учинчи шахсдан (аждоддан) келиб чиққан шахслар қариндошлар ҳисобланади. Икки шахс ўртасидаги тўғри шажара бўйича қариндошликнинг яқинлиги қариндошлик даражаси, яъни туғилиш сони билан белгиланади.

Болалар ота-онасига нисбатан тўғри шажарадаги биринчи, неваралар бобосига, буvisига нисбатан — иккинчи, эвара катта бобосига, катта буvisига нисбаган — учинчи даражадаги қариндош ҳисобланади ва ҳоказо.

Ака-ука, опа-сингил, уларнинг болалари, ота-онанинг ака-ука ва опа-сингиллари ҳамда уларнинг болалари, бобо ва буvisларнинг ака-ука ҳамда опа-сингиллари ва уларнинг болалари ва шунга ўхшашлар ён шажара бўйича қариндошлар ҳисобланади ва ҳоказо.

Тўғри шажара бўйича қариндошлар ён шажара бўйича қариндошларга нисбатан яқинроқдир.

Икки шахс ўртасида қариндошликнинг узок-яқинлигини аниқлашда, даражаларнинг сони ёки шу шахслардан бирининг ўзини ҳисобга қўшмай туриб, ундан келиб чиққан авлодлар сони ҳисобга олинади.

Ҳисоб ажодлар томон тўғри шажара бўйича улар учун умумий бўлган шахсга (аждодга) қараб ва ундан эса, авлодлар томон — улардан бошқасига қараб олиб борилади.

Туғишган ака-ука ва опа-сингил қариндошликнинг иккинчи даражасида, тоға ва амаки, амма ва хола ўз яқинлари билан қариндошликнинг — учинчи, тоғавачча, амакивачча, аммавачча ва холаваччалар эса — тўртинчи даражасида турадилар.

Қайтариб олинган иш ҳақи

Иш ҳақини кўп тўлаб юборибмиз деб кейинги ойларида қайтариб олишди. Шу тўғрими?

З.РАҲИМОВА,
Китоб тумани

Иш берувчи томонидан ихтиёрий равишда тўланган, шу жумладан, қонуннинг нотўғри қўлланилиши оқибатида тўланган ортиқча иш ҳақи қайта ундириб олиниши мумкин эмас. Ҳисоб-китобда йўл қўйилган хато оқибатидаги ортиқча тўловлар бундан мустасно.

Ходимга у берган ёлгон маълумотлари ёки тақдим этган сохта ҳужжатлари оқибатида тўланган суммалар ундан суднинг қарори ёки ҳукми асосида ундириб олинади.

Қонунийлик кафолатлари

Ҳоким қарорини бекор қилиш ким томонидан ва қандай амалга оширилади?

П.ТИЛОБОВ,
Бўстонлик тумани

«Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ Халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашининг Ўзбекистон Конституцияси ва қонунларига, Республика Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларига зид келадиган қарорлар Олий Мажлис томонидан белгиланган тартибда бекор қилинади. (Ўз.Р. 03.12.2004. 714-11-сон Қонуни таҳриридаги қисм).

Ҳокимларнинг Конституция ва қонунларга, Президент фармонлари, қарорлари ва фармойишларига, Ҳукумат ҳужжатларига, шунингдек, давлат манфаатларига зид келадиган ҳужжатлар Ўзбекистон Президентини ҳамда Вазирлар Маҳкамаси томонидан тўхтатилади ва бекор қилинади.

Юқори турувчи давлат ҳокимияти органлари ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорлар қуйи органларнинг ижроси учун мажбурийдир.

Ҳоким қабул қилган ва чиқарган ҳужжатлар устидан фуқаролар, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар судга шикоят қилишлари мумкин.

Ҳокимнинг Конституция ва қонунларга, Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ҳукуматининг ҳужжатларига зид, прокурор протест билдирган қарорлари шу ҳокимнинг ўзи томонидан ёки юқори турувчи ҳоким ёки Вазирлар Маҳкамаси, заруратга қараб эса Ўзбекистон Президенти томонидан қайта кўриб чиқилади.

Саволларга ҳуқуқшунос
Довуд МАДИЕВ жавоб берди

Ўша кун Фариданинг боши оғриб турганди. Ой охири, коммунал хизматлар ҳақини тўлагани келганларнинг кети ўзилмасди. Кассир қўли-қўлига тегмай қвитанциялар улашар, аммо бош оғриғи кучайгандан кучайиб, ишлагани қўймасди. Анчадан бери «Халқ банки»нинг Қўқон шаҳри филиали «Фурқат» мини банкида фаррошлик қилиб юриб, банк ишини ҳам анча тушуниб қолган М.Назарованинг «Тоға ҳаводан бироз нафас олиб келинг, кассангизга мен қараб тураман» дегани жонига оро кирди.

— Қўлингиздан келармикин, чалқашиб кетмай-сизми? — деб сўради Фариди М.Назаровага унча ишонқирамай. Жамоадосига ёрдам бергиси келган фаррош эса анчадан бери уларнинг ишларини кузатиб юриб, ўрганиб қолганини айтди.

Етакчи ишдан бўшатиш эди

Бироқ чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин экан. Суд учун жарима сифатида тўланиши керак бўлган 10800 сўмни М.Назарованинг коммунал тўлов сифатида рўйхатга олиб юбораётганида аслида ҳеч қандай ғаразли ният йўқ эди.

2007 йилнинг январиди мини банкда ўтказилган тафтиш чоғида Фариди Болтабоевнинг ҳисоботидан айнан ана шу 10 минг 800 сўм кам чиқди.

Ҳайратдан ёқасини ушлаб қолган Фариди ҳисоботини қайта-қайта текшириб чиқди. Ҳаммаси жойида, 10800 сўм эса йўқ эди.

У ўша кунёқ камомадни тўлдирди. Ҳеч нарсани ўйлашга, фикр юритишга мажбали етмасди. Кейинги воқеалар банк соҳасида йўлга қўйилган тартиб-қоида бўйича давом этди. Соҳа қатъийлик, масъулият ва ҳалолликни талаб қилди. Бир марта ишончини йўқотдингми, тамом.

2007 йил 8 феврал кунини Қўқон шаҳар меҳнат бўлими «Халқ банки» Қўқон шаҳар филиалига «Фурқат» мини банк кассири Ф.Болтабоева хизматидан воз кечишга рухсат берди.

9 феврал кунини банк касаба уюшма аъзолари йиғилиши уни ишдан бўшатиш тўғрисидаги филиал бошқарувчиси М.Усмоновнинг сўровномасига розилик билдирди.

Орадан ўн кун ўтиб меҳнат шартномасини иш берувчи ташаббуси билан бекор қилиш тўғрисидаги буйруқ имзоланиб, кучга кирди. Беш фарзанднинг онаси Фариди Болтабоева расман ишсизлар сафига ўтди. У 40 йилдан бери Қўқон шаҳар «Халқ банки»нинг турли филиалларида кассирлик қилиб келарди. Кўп йиллик фаолияти давомида фахрий ёрликлар, раҳматномалар, раҳбарият ва мижозлар эътирофига сазовор бўлган. Жамоа билан иннок, ҳалолу пок ишлади. Филиал касаба уюшмаси раиси бўлди. Суд маслаҳатчиси сифатида ҳам фаолият юритди.

Давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси Фарғона вилоят вакили А.Маматхонов Ф.Болтабоевнинг шикоятини билан танишгач, иш юзасидан текширув бошланди. Ф.Болтабоева ва фаррош М.Назарованинг тушунтириш хатлари олинди. Банк касаба уюшмаси аъзоларидан иш тафсилотлари суриштирила бошланди. Филиал бошқарувчиси М.Усмонов билан тегишли суҳбат олиб борилди.

Суриштирув ишларидан қуйидагилар маълум бўлди: Фариди Болтабоева филиал касаба уюшма кўмитаси раиси бўла туриб, уни ишдан бўшатиш масаласи кўрилатган уюшма йиғилишига қақирилмаган. Касаба уюшма вилоят вакилига юборилган бошланғич касаба уюшмасининг Ф.Болтабоевани ишдан бўшатишга розилиги ҳақидаги 9 феврал кунини маълумотнома филиал ҳуқуқшуноси Х.Қосимов томонидан тайёрланган ва касаба уюшмаси аъзоларига имзо қўйдириб олинган.

«Мажлисида касаба уюшма аъзолари Ф.Болтабоевага нисбатан ўз хизмат вазифасига қирадиган мажбуриятни бошқа одамга топширганлиги учун интизомий жазо қўлланилишига розилик билдиришди», деб ёзади мажлисга раислик қилган Р.Раҳимов.

Филиал раҳбарияти билан олиб борилган музокаралардан сўнг давлат ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшма вилоят вакили Халқ банки Қўқон филиалига Ф.Болтабоевани ишдан бўшатиш ноқонуний деб топилгани ҳақида тақдимнома киритди. Тақдимнома филиал томонидан қаноатлантирилиб, 2007 йилнинг 28 мартидан Ф.Болтабоева яна ўз лавозимига тикланди.

Улуғбек ИБОДИНОВ,
«Ishonch» мухбири

0.25 X/Φ = Γ_{рех}. Микро
раствор.

[illegible]

№ 14 (2427)

11.30 М/Ф.	13.00 Т/с «Агентство Али-баба».	13.30 Т/с «Агентство Али-баба».	13.30 Х/Ф «Пропавший без вести на поле боя».	15.30 Самое захватывающее видео.	16.30 Т/с «Опера. Хроники «бойного отдела».	17.30 Т/с «Опера. Хроники «бойного отдела».	18.30 Т/с «Шпионы и предатели».	19.30 Жулики.	20.00 Самое смешное видео.	21.30 Самое смешное ви-
------------	---------------------------------	---------------------------------	--	----------------------------------	---	---	---------------------------------	---------------	----------------------------	-------------------------

Территория призра-
21.00 ков.
22.00 Незеротная коллек-
ция мистера Рипли.
23.00 Самое захватываю-
щее видео
00.00 Т/с «Морская поли-
ция: Спецотдел»
01.00 Т/с «Плейбой из Ка-
лифорнии»
01.30 голые приколы.
02.00 территория призра-

2008

йил 31 январь

Жаҳон адабиёти

— Қаранг. Хо-о-о-в ана у ёқда... Йўқ, бугун кўринмаяпти... ҳаво очик кунлари худди ўша томонда телеминоранинг учи кўринади...

Байрам ёки дам олиш кунларидан бири. Электропоезд бека-ти яқинидаги қаҳвахонанинг ачимсиқ ҳидлар ва тутундан ёрилиш даражасига етган диққина-фас бурчаги. Дераза олдидаги омонатгина столнинг икки томонида эркак билан аёл ўтиришибди. Аёлнинг олдида шоколадли музқаймоқ. Эркак эса кетма-кет сигарета тутатади. Оғзидан паға-паға тутун чиқариб, онда-сонда тутундан бўшаган оғзи билан қаҳва ҳўплайди. Аёл нигоҳида қандайдир бегонасираш бор. Афтидан улар одам янги кийимга мослаша олмаганидек, бир-бирларига ҳали унча кўниқишмаган. Эркак тортинган оҳангда давом этади:

— Биласизми? Қачонлардир шу минора тепасига чиқиб, «Нефт захираси» деган ёзувни илиб қўйишни орзу қиламан, биласизми? Осмон кун сайин оғирлашиб борапти, кўп ўтмай шаҳар устига қулаб тушса ҳам ажабмас. Шунда бутун шаҳар каттакон нефть денгизига, ўсимликлар кўмирга, жонзотлар нефтга айланади. Келажагидан гофил жонларнинг кўча тўлдириб юришларини қаранг. Шунинг учун мен болаларимни яланг бир нарсга — нефт ишлаб чиқаришга ўргатмоқчиман.

Аёлнинг кўз қирғоқларида илк кулги тўрлари ёйилади. Лекин у тили билан музқаймоқ юқи лабларини қимтиб ялар экан, гўё музқаймоққа қўшиб кулгисини ҳам ютиб юборади. Аёл узрхоҳлик билан дейди:

— Дугоналарим менга ҳазилни тушунмайсан деб таъна қилишади. Менимча, ҳазил қилияпсиз.

— Шамоллаганмисиз дейман? — сўрайди эркак йўтал аралаш. Айни дамда аёл ҳам унга қўшилиб йўталар экан, қошиқча тутган кўли билан оғзини тўсганча жавоб беради:

— Йўқ, тутундан бўғилдим чоғи.

— Унда ҳечқиси йўқ. Илло, оғрик томоққа музқаймоқ, оловга мой пуракш бўларди.

Аёл нигоҳи эркакники билан туташади. Бир лаҳза ўша нуқтада туриб қолади, сўнг ўзга нигоҳда енгил титроқ қолдирганча дераза томон қочади.

— Ростдан ҳам телеминора кўринмаяпти...

— Ҳа кўринмаяпти. Бу захарли тутундан.

— Даҳшат!

— Қизиқ, одамлар намулча бепарво, лоқайд? Сиз бу тутун ўлгурнинг қандай жиддий муаммо экани ҳақида ўйлаб кўрганмисиз.

— Эҳтимол... — аёл одоб юзасидан сезилар-сезилмас жилмаяди.

— Аслида тутун ва одамнинг жинси бир, ҳар иккиси ҳам захарлайди.

Эркак чалиштирган қўлларини стол четига қўйганча қад ростлаб ўтирибди. Қаҳвахона чироғи унинг янги, бўйинларини ёритади. Синчков аёл назари эркакнинг соқоли чала қирилган бўйнига тушади. Буни пайқаган эркак қўлларини бўйинбоғи туғунига олиб боради ва чуқур ҳўрсинганча сўзида давом этади: — Ҳар на бўлганда ҳам, сиз билан очик гаплашиб олишимиз керак, тўғрими? Уяладиган ёшда эмасмиз...

— Мен ҳам шуни айтаман.

Чехраси ёришган аёл бошини кўтарганча, қўлларини костоми ёқасига элтади. Очик ёқа бўйлаб ғимирлаётган бармоқларни оч пушти рангга бўялган узун тирноқлар бебаб туради. Қизиқ, буни эркак кўрдимики?

— Менимча, киши ўзини ҳар қандай хижолатпазликларга олдиндан тайёрлаб бориши керак.

— Шундай денг?

— Сиз билан никоҳ ташкилотининг маълумотномаси орқали

Кабо АБЭ (Япония)

топишдик, — бу далилдан ҳеч қаёққа қочиб бўлмайди... Лекин ҳадеб хижолат бўлаверсак...

— Мени бу сира ҳам ташвишга солаётгани йўқ, агар...

— Рости биланми?

— Бизда шунчаки дадиллик етишмаяпти, холос.

— Наҳотки? Бу билан мени хотиржам қилдингиз, — эркак кўрагига чалиштирган қўлларини ёйиб, ёнбошига эгилади. Ён чўнтагини титкилаб сигарета қидиради. — Очиғи бу меням сира ташвишлантиргани йўқ. Қолаверса, гап оила қуриш ҳақида кетар экан, картотекаларнинг ашаддий ихлосмандига айланаман. Оилам мустаҳкам бўлсин десанг, ҳар қандай муҳаббат ва бошқа майда-чўдалардан олдин аклни ишга солиш керак. Фикримга қўшиларсиз?

— Биз шунчаки кўниколмаяпмиз.

— Ҳа, албатта, сиз ҳақсиз, — финжонга эгилган эркак бир ҳўплаб қаҳвани тутатади. Шошилиб сигарет тутатар экан, бўш кўли билан бўйинбоғини тўғрилайди. — Ростини айтсам, тезроқ жавобингизни эшитгим келяпти...

— Жавобимни?

— Агар сизга ёқмасам тўғри келмайсиз денг, қўйинг. Хафа бўлмайман.

— Биласизми мен... Яна ўйлагандимки, сиз билан учрашувимиз қизиқарлироқ бўлармикин, деб...

— Нега? Ахир сиз, сўровномага ёзган жавобларим билан яхшилаб танишмаганмисиз?

— Албатта танишганман, ҳатто ёд биламан, десам бўлади.

— Мен ёлгон ёзмаганман.

— Мени яхши тушунмадингиз... Гап шундаки, баъзи саволларга бу тарзда жавоб бериб бўлмайди. Ахир биз имтиҳон топшираётган талаба эмасмиз-ку.

— Қанақа имтиҳон? — эркак тиззаларига тўкилган кулни қоқа-қоқа бош силкиди. — Ҳа, ҳа, ажойиб ташбех, худди мактаб ўқитувчисига ўхшайсиз. Албатта, сиз ҳақсиз, бор борица, йўқ ҳолича. Сиз жўнгина имтиҳон жавобларидан кўра кўпроқ нарса кутгансиз. Демак, мен имтиҳондан йиқилдим, Кўриб турганингиздек бор-йўғи бир фирма хизматчиси-ман, сўровномада ёзганларимдан ортиқ ҳеч нарсаси йўқ менда. Қидириб овора бўлманг, кундузи чироқ ёқиб қидирсангиз ҳам тополмайсиз.

— Сўровнома кўп нарсани ҳал қилади, деб ўйлайсизми? Демак, менинг сўровномам ҳам...

— Шундай десам ҳам бўлади. Мен сизга айтсам, сўровномагиз кўнглимдагидек бўлиб чиқди.

Аёл нигоҳини ерга олганча, пастки лабини тишлайди. Овози-

БОЛАЛАР ХОНАСИ

даги саросимани яшира олмайди.

— Хулоса чиқаришга бир оз шошилмаяпсизми? Қайси одам ўзи тўғрисида бор ҳақиқатни ёзсин.

— Нима бўлганда ҳам, шуниси аниқки, сиз айнан мен қидирган аёлсиз.

— Хўш, кейинчи...

— Кейинми, менга керак одамсиз. Яна нима дейишим мумкин? Аёл қимтилган лаблари орала-тиб уф тортар экан, оёқларини чалиштиради, эгилган қомаги бир оз ростланади.

— Буларнинг бариси одамовилигингиздан, бунинг устига бир оз бепарволигингиз ҳам йўқ эмас, шундайми? Сизнинг покиза, оқкўнгил одамлигингизни дарров пайқагандим. Шунинг учун ҳам сизда тўхтадим...

— Қўйсангизчи, — эркак гўгурт чақиб аёл лабларида муаллақ турган сигаретага туттади. — Фирмада нима иш қилишимни биласизми ўзи?

— Сўровномадаги жавобингизга ишонадиган бўлсам, пардоз буюмлари ишлаб чиқариш бўйича тадқиқот олиб борасиз.

— Бўлмагур нарсаларни тадқиқ этаман.

Аёл биринчи марта яйраб кулади. У чекишни ҳам қийиб кўярди.

— Бу қадар кўнглимни очган одамга бегона кўз билан қарай олмайман!

Эркак бошини хиёл эгиб, сигаретасини ўчирар экан, аёлга саволомуз тикилади.

— Пардоз буюмлари нима эканини биласизми? Реклама бўлимадигилар учун балки улар аёл қиёфасининг кўрки ҳисобланар. Аммо биз, ишлаб чиқариш бўлимадигилар учун, бу — тана учун зарарсиз, арзон, кўплаб ишлаб чиқариш мумкин бўлган турли ёғлар, полимер бирикмалардан бошқа нарсаси эмас.

— Шундай гапларни гапиряпсизки...

— Шундай деб ўйлайсизми?

— Балки сиз ҳақдирсиз, аммо, шунга қарамасдан... — Аёл қулдонда туттаб ётган сигарета қолдиғи устига бир неча қошиқ эриган музқаймоқни тўқади. — Гапларингиз одамда қандайдир но-хуш ҳис уйғотади, биласизми?..

— Менинг эса парвойим фалак, жон-жаҳдим билан ишлайвераман, виждон азобини билмай-

ман.. Шунинг учун ҳам захарли тутунлар хусусида бир нарса демайман. Сиз мени жуда оққўнгил дедингиз... Хоҳлардимки бизнинг орамизда англашилмовчилик бўлмасин. Ҳа, мен ёлғону мунофиқликни, сохтакорликни биламан, билиб туриб шу ахлатга қоришиб юрган одамман.

— Ўта серҳаяжон одам экансиз...

— Бир оз адашяпсиз, билмайсизки, мен ҳақиқий қотилман?

— Қотилсиз?

— Ўн саккиз мурда — буни аниқ биламан. Ва улар мени тунлари сира безовта қилишмаган.

Аёл тагин сигарета тутатади, ичига чуқур тортади, бирпас тутунни чиқаришга шошилмайди, сўнг чўзиб тепага пуфлайди.

— Демак, кўлимни сўраётган кимса, у ҳақда газеталарда ёзаётган ваҳший экан-да?

— Билмадим, балки бу сизнинг ҳафсалангизни пир қилар, лекин ваҳший деганингиз бор-йўғи собиқ аскар, холос.

— Ҳа, энди билдим, сиз урушда бўлгансиз.

— Шундайку-я, аммо урушда одам ўлдириш қотиллик эмасми?

— Менимча, омон қолмоқ учун одам ўлдиришдан қочиб бўлмайди урушда.

— Бу урушни орқаваротдан эшитган ёки киноларда кўрганларнинг фикри, гўё урушда ўзини ҳимоя қилиш вақидан одам ўлдирилади, аслида на отишга ҳозир турган қўл бундай ўйлайди. Урушда ҳужум энг яхши ҳимоя. Яъни, уруш дегани қонун билан ҳимояланган қотилликдир.

— Менинг ҳам урушни оқлаш ниятим йўқ, асло!

— Нега энди? Шахсан мен урушни ҳечам қораламоқчи эмасман. Гарчи ўзимни қотил атаб бошингизни қотираётган бўлсам-да, гап бор-йўғи арзимас санок — ўн саккизта мурда ҳақида кетяпти. Бахтимгами, бахтсизлигимгами, билмадим, мен оддий бир аскар эдим, устига устак жуда ёмон отар эдим. Бу гапларни қўйинг, яхшии ташқарига назар солинг. Мана шу оломон издиҳоми урушда жавлон урган қанча ўқчиларни, қанча лаб тўпчиларни олиб кетмоқда. Уларнинг ўзлари бўлмаса, болалари, ака-укалари урушни кўришган. Хўш, айтингчи, улардан қайси бирининг мени айблашга ҳадди сигади?

— Албатта, ҳеч кимнинг. Айб-

лашга ҳақлари ҳам йўқ.

— Худди шу сабаб мен ҳам уларни айбололмайман.

— Чамамда шунча вақт бўйдоқ юрганингизни англагандекман.

— Мен эса нега сўққабош ҳаётимга чек қўймоқчи эканимни тушунишингизни хоҳлардим.

— Жоним билан тушунишни истардим, лекин...

— Сизга айтаяпманку, айнан менга керак одамсиз.

— Мен ўзига бино қўйганлардан эмасман.

— Албатта, бунга шубҳам йўқ.

— Сиз билан мен тортинчоқ одамлармиз. Сизнинг нақадар шикаста, юмшоққўнгил одам эканингизни сезиб турибман... Шунга қарамасдан, нега айнан мен сизга керак одамлигимни тушунолмайман... Очироқ айтolasизми? Ўйлайманки, биз сиз билан анчайин дўстлашиб қол-

дик...

— Тўғри айтасиз. Аниқроқ тушунтирсам ҳам бўлади. Менинг қарорим шунчаки жўн бир қарор бўлганда эди, никоҳ ташкилотига мурожаат қилиб ўтирмасдим? Йўқ, қарорим қатъий ва аниқ. Мана шу шалок стол устида қулдоннинг тургани қанчалик рост бўлса, сўзларим ҳам шу қадар ҳақиқат.

— Ажойиб одам экансиз, сиздан миннатдорман! Аммо мен ўзимни гўзал аёллар сирасига киритолмайман. Иягим худди эркакларникидек, дабларим ғазабнок одамникига ўхшайди... Қулоқларим ҳам антиқа...

— Аммо сиз бола тарбиялашни қойил қиласиз, мен бу борада истеъдодингизни пайқадим.

— Худди болага ўхшайсиз-а.

— Аёл қийқириб кулади. Афтидан суҳбат унга ёқа бошлаган, унинг қиёфаси лабиринт йўлакчалари бўйлаб йўл излаётган ўйинчини ёдга солади.

— Лекин болага ўхшаш киши билан бола ўртасида катта фарқ бор. Мен айнан болалар ҳақида гапиряпман. Наҳотки, захарли тутунлар остида нефтга дўний бораётган болақайлар олдида ўзингизни қарздор ҳис қилмасангиз? Уларни шу рутубат оламиндан кутқазиб олишни наҳот ўйламасангиз?

Аёл ўзини стул суянигига ташлаб чалиштирилган оёқларини намойиш қилади.

— Такводдор қарияга ўхшаб гапиряпсиз. Мен такводдор эмасман, аммо шуни биламанки, ҳатто ўта эркатой болалар ҳам ўзларига на-сиб этган табиий шароитдагина ўсишлари лозим. Қолаверса, педагогика ҳам болаларни вакуум шароитда ўстиришни таққилайди. Ҳар не бўлганда ҳам оила қуришдан мурод аввало ўз ҳузурингни ўйлаш.

— Сизни тўғри тушунган бўлсам, болаларимизнинг вабо муҳитида яшашидан заррача ташвиш тортмайсиз, шундайми?

— Болаларимизнинг?

— Худди шундай, бизнинг болаларимиз. Нима деб ўйловдингиз, ахир мен етим кўзи ас-раш даражасида такводдор эмасман.

— Элдан бурун бу ҳақда гапир-иш, қандайдир ғалати туюляпти...

(Давоми бор).

Рус тилидан
Узоқ ЖҲҲАҚУЛОВ
таржимаси

Одам

Воқеалар
Тафсилотлар
Шарҳлар

ва

Одам

Мусаввирлар ОИТСга қарши

Буюкбританиялик рассом Дэмиен Херст «The (Red) Auction» хайрия аукционига ОИТС билан касалланган кишиларни даволашда фойдаланиладиган антиретровирус ҳапдорилари солинган шкафчасини қўймоқчи. «Bloomberg» сайтининг хабар беришича, мазкур объект етти млн. долларга баҳоланган. Аукционга қўйилган буюмларни сотишдан тушган маблағлар Африкадаги ОИТСга қарши кураш жамғармаларига ўтказилади. Херст мазкур хайрия тадбирининг ташкилотчиларидан бири ҳисобланади.

Кимошди савдосига ҳаммаси бўлиб 29 млн. долларлик 72 та объект қўйилди. Улар Жефф Кунс, Эд Руша, Такаши Мураками, Ричард Принс сингари таниқли рассомларга тегишли. Аукционни 14 феврал куни ўтказиш режалаштирилган.

(AUCTION) RED

Юрган дарё, ўтирган бўйра...

Ўтган йили дунё бўйича сайёҳлар сони 900 миллионга етди, 2006 йилдагига таққослаганда бу 6,2 фоиз кўпдир. Ушбу маълумотни Бутунжаҳон сайёҳлик ташкилоти (БСТ) эълон қилди.

Энг кўп ўсиш Яқин Шарқда кузатилди — 13 фоиз. Бултур мазкур минтақага 46 миллион нафар сайёҳ ташриф буюрган. Осиё-Тинч океани минтақаси ва Африкада сайёҳлар сони мос равишда 10 ва 8 фоизга кўпайган.

БСТ мутахассислари дунё иқтисодиётидаги беқарорлик ва ёқилғи нархининг ошиши 2008 йилда сайёҳатчилар сони камайишига олиб келиши мумкин, деб ҳисоблашмоқда.

Энг йирик талончилик

Жиноят ишлари бўйича Лондондаги Олд Бейли суди мамлакат тарихидаги энг йирик банк талончилигида қатнашган тўрт киши, яъни, Ли Раш, Стюарт Ройл, Жетмир Баклэп ва Рожер Коутснинг ҳар бирини 15 йилга озодликдан маҳрум этди. Бешинчи айбланувчи, талончиларга Тонбриждаги банк омбори ҳақида маълумотларни етказган Эмир Хисенаж 10 йилга қамалди. Шу билан бирга ўғирланган пулларни сақлашда айбланган Кейт Борер тўлиқ оқланди. Автомобиллар сотувчиси Жон Фаулердан ҳам айбловлар олиб ташланди.

Эслатиб ўтамиз, талончилик 2006 йил 22 феврал куни тунда содир этилган. Полиция формасидаги жиноятчилар банк менежерини гаровга олиб, омборга киришган ва 53 млн. фунт-стерлингни ўғирлаб кетишган эди. Ҳозиргача пулнинг ярмига яқини қайтарилган.

Фавқулодда қўниш

Болгария президенти Георгий Пирванов учиб бораётган самолёт сешанба куни ярим тунда Атлантика океанидаги Португалияга тегишли Азор оролига фавқулодда ҳолатда қўнишга мажбур бўлган. Бу ҳақда Болга-

риянинг «Focus» ахборот агентлиги маълумотига асосан AFP хабар тарқатди.

Президент Мексика пойтахтига йўл олган эди. Самолёт оролда ёнилғи қуйиш учун тўхтаб, сўнг парвозни давом эттирган. Аммо кўп ўтмай аэропортга қайтган. Маълум бўлишича, самолёт двигателларидан бирига қуш кириб қолиб, уни ишдан чиқарган экан.

Уйдирма

Львовлик арманлар шаҳар номини Арыюц деб ўзгартириш ташаббуси билан чиқмоқчи эмаслар, бу ҳақдаги хабарлар эса уйдирма, холос. Львов шаҳар кенгаши депутати Вардкес Арзуманян шундай баёнот берди. Унинг айтишича, львовлик арманлар ушбу ёлғон маълумотни тарқатувчиларни судга бермоқчи. Бу ҳақда эса сешанба куни биринчи бўлиб Вардкес Арзуманяннинг гапларига асосланиб «Azeri Press» агентлиги хабар берган эди. Унга кўра, гўё мазкур ташаббус Украина епархияси арман черковининг архиепископи Григорису (Бунятян) ва Арманистоннинг ушбу давлатдаги элчиси Армен Хачатрянга маълум қилинган ва улар буни маъқуллашган.

Денгизда улкан газ кони топилди

Дунё миқёсида ёқилғининг нархи ошиб бораётган бир пайтда йирик нефт-газ компаниялари янги конлар топиладигани ҳақида хабар беришмоқда. Жумладан, шу кунларда Италиянинг «Ени» энергия гуруҳи Норвегия денгизида улкан табиий газ кони топиладигани эълон қилди. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда конда 12-19 млрд. куб-метр газ ва 0,8-1,1 млн. куб-метр газ конденсати мавжуд. Коннинг нақадар катта эканлигини тушунишингиз учун шунини айтиш керакки, Россиянинг «Газпром» компанияси Украинага ҳар минг куб-метр газни 179,5 долларга сотади. Демак, «Ени» кондаги барча газни қазиб олиб, юқоридаги нархда сотса, 2,1-3,4 млрд. долларга эга бўлади.

Янги конда Италиянинг «Ени», Норвегиянинг «StatoilHydro» ва Даниянинг «Dong» компаниялари биргаликда ишлайдилар.

Нигоҳ

Лондон кўприги

Находка транспорт прокуратураси ўтказган текширувдан сўнг Россия транспорт прокуратураси тергов кўмитасининг Узоқшарқ тергов бошқармаси Приморье тергов бўлими «Капитан Усков» юк кемасининг Шарқий Хитой денгизида йўқолиб қолиши юзасидан жиноят иши кўзгатди.

«Капитан Усков» қаерда?

Камбожа байроғи остида сузувчи мазкур кема металл юкланган ҳолда 15 январ куни Находкадан йўлга чиққан. У 24 январ куни Гонконгга бўлиши керак эди, аммо у ерга етиб бормаган. «Капитан Усков»нинг экипажи охири марта 20 январ куни алоқага чиққан, шундан буён кемадан дом-дарақ йўқ. 17 нафар экипаж аъзоларининг барчаси россияликлардир.

Қидириш ишларида Япония, Хитой ва Жанубий Кореянинг кемалари ва авиацияси жалб қилинди, бироқ кема топилмади.

Саҳифани интернет хабарлари асосида Х.НИШОНОВ тайёрлади

Касаба уюшма фаоллари ижоди

Сўнгги йилларда адабиётимизда узок-якин тарихий воқеаларни тасвирлаш, йирик тарихий шахслар ҳақида асарлар ёзиш тенденцияси кучайди. Бунинг табиий ҳол деб билмоқ лозим. Чунки узок йиллар (шўролар даврида) тарихимизга бўлган нотўғри муносабат, ўтмишни мафкура нуқтаи назаридан келиб чиқиб баҳолашга чек қўйиш ижодкорлардан ҳақиқатни ойдинлаштиришни талаб қилади. Тарихий мавзуда ёзишнинг ўзига хос мураккабликлари бор. Аввало давр руҳини тўғри илғаш, ўша замонда яшаган кишилар руҳиятини борлигича акс эттириш лозим. Ёзувчининг бу борадаги кичик хатоси ҳам китобхонда бошқача фикр уйғотиши мумкин. Тўғри, бадиий асарга, у қайси мавзуда бўлишидан қатъи назар, тарихий факт сифатида ёндошиб бўлмайди, аммо ёзувчи замоннинг услубий руҳини бузмаслиги даркор. Яқин ўтмишимиз, йигирманчи асрнинг биринчи чораги воқеалари ҳақида ҳикоя қилувчи «Сардоба» романининг биринчи ва иккинчи китобларини ўқиганимда, бу мавзуда яна бир яхши асар яратилганига амин бўлдим. Муаллиф Жумакул Курбонов уч жилда мўлжаллаган «Сардоба»нинг биринчи жилди «Шом ортидан» дея номланиб, «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси бош таҳририяти томонидан 2004 йили, иккинчи жилди бўлиши «Изтиробли йиллар» ўша нашриётда 2005 йили чоп этилган.

Сардобалар

садоси

Жумакул Курбонов бунгача ҳам қисса ва ҳикоялар ёзиб, қаламини чархлаган, асардан асарга маҳоратини ошириб бораётган ижодкорлардан. Унинг 2003 йили «Маънавият» нашриётида чоп қилинган «Чорраҳа» тўпламига сўзбоши ёзган таниқли адиб Ўткир Ҳошимовнинг қуйидаги сўзларини эслаб ўтиш ўринли: «Жумакул Курбонов ҳикояларида ўқувчининг қалбини ҳаяжонга соладиган, катта маънавий озиқ бера оладиган жиҳатлар кўп. Асар қаҳрамонлари ўз характериға, ботиний куч ва иродаға эга бўлган ориятли кишилар. Ёзувчи уларни меҳр билан тасвирлар экан, қаҳрамонларнинг қайғуси-ю севинчини ўқувчи билан баҳам қўришга интилади. Бу эса ҳикоялар руҳиятидаги самимиётни ошириб, уларнинг ўқишли чиқишини таъминлаган».

«Сардоба» романида қаҳрамонларнинг ўзига хос жиҳатлари, яъни, индивидуал хусусиятлари эсда қоларли тасвирланган. Бош қаҳрамонлар Жумабек, Жамол элбег, Шомуродбой, Соли сардор, Файбулла, Ойсулов ва бошқа персонажлар тирик инсондек китобхон кўз олдида гавдаланади. Муаллиф асардаги образнинг характерида келиб чиқиб, унинг қиёфасини чизишга интилади. Дарвоза очаётган Оллоқулбой тасвири: «Ортада қолишни истамаган улкан тарвуздек юм-юмалоқ қорни ҳам бошига эргашиб ташқариға йўл олди» (36-бет). Воқеалар сардорнинг ўз йигитлари билан Оллоқулбойнинг қўргонига зўрлик-лз ўрнашишида шиддатли тус олади. Фрунзе қадим Бухорони тўлга тутган, амир енгилгач, унинг йигитлари ҳам тўзиб кетган. Соли сардор ва унинг қирқ йигити мана шундай тўс-тўлолдан фойдаланиб, талончилик йўлиға ўтган. Романда икки гуруҳ, икки тоифа одамлар тақдирини қасдида давр талотўпларидан келиб чиқиб, инсоннинг ҳақиқий қиёфаси кўрсатиб берилгандек. Мулла Жумабек бошлиқ инсонлар юртни ёв босганда халқни бирлаштириш учун курашса, Соли сардор каби кимсалар юрт бойлигини йиғиб чет элларға қочиб кетишни ўйлайди. Ёзувчи қаҳрамонларини ҳар хил ҳолатларда тасвирлар экан, бундан мақсад уларнинг ички дунёсини очиш. Сардобаға муносабатда бу нарсга яққол кўринади. Маълумки, сардоба қарвон йўллариди йўловчиларни сув билан таъминлаш мақсадида барпо қилинган. Уларнинг сувини флослаш катта гуноҳ ҳисобланган. Жумабек ўз худудидаги сардобани таъмирлаб, кўпчиликка наф етказиш ҳаракатида бўлса, Соли сардорнинг йигитлари сардоба сувини булғайдилар. Бу ўша кимсаларнинг маънавий тубанлигини кўрсатиб, эзгу удувларни оёқости қилиши кишида нафрат уйғотади. Муаллиф асарига бежиз «Сардоба» деб ном қўймаган. Сардобаға муносабат мисолида халқ анъаналарига, ўтмишға муносабат ифодалангандек.

Жумакул Курбонов сардоба билан боғлаб Самандар ва Зарнигорнинг қисматиини ҳикоя қилар экан, тақдир чигалликлари одамларни не қўйға солишини ишонарли тасвирлайди. Саҳройи Самандарнинг тоғлик қиз Зарнигорни севиб қолиши, уларнинг пок муҳаббатини тушунмаган оталарининг қисмати кишини ўйлайтирмай қўймайди. Зарнигорнинг отаси бир умр тоғда яшаган, аммо саҳрода ажали етади, аксинча, саҳройи Самандарнинг отасининг жасадини тоғ ўз бағриға олади...

Асарда Файбулла ва Ойсуловнинг аянчили тақдирини ҳам жуда таъсирли ифодаланган. Номустга чиқолмай ўзини нобуд қилган Ойсуловнинг севгилиси Файбуллаға ёзиб қолдирган хатини ўқиркан, китобхоннинг қалби жунбушға келиши шубҳасиз. Жумакул Курбонов халқ ривоятларини усталик билан асарнинг умумий руҳига сингдириб юборади. Ёзувчи Самандар ва Зарнигор тақдирини ҳақида ҳикоя қилганда бахшилар каби «Самандар бир қулба бунёд этди. Зарнигор шу қулбани обод этди» тарзида саяж усулини қўллаш асарға ўзгача оҳанг бағишлаган. Муаллиф ўрни билан қаҳрамонлар ҳаётида юз берган воқеалар, ҳаёт, умуман, дунёнинг ташвишлари ҳақида фалсафий мулоҳазаларни берадики, бу ҳам ўқирманда мушоҳада юргизиш рағбатини уйғотади. «Дунё ботқоқ юзасини қоплаган ўтлоққа ўхшайди. Уйламасдан ташланган ҳар бир қадамнинг сени ботқоққа ботиради» (2-к. 90-б.).

Ёзувчи табиатни тасвирлаганда ҳам чиройли ташбеҳлар топади: «Саҳроға қиш қуруқ келди. Қуруқ бўлса-да, совуқ келди. Баҳор келиб саҳроға сепини ёймади. Шошилиб тоғ томон ўтиб кетди. Қучоқдан бигта-яримта тушиб қолган чечаклар ҳам унинг ортидан қолаётган дөвнинг ўтли нафасидан қовжираб хазон бўлди» (2-к. 49-б.).

«Сардоба»да ўтган асрнинг йигирманчи йилларида юртимизнинг бир чеккасида бўлиб ўтган воқеалар тасвирланган. Уни ўқиган киши ўша даврни янада тўлиқроқ ҳис қилиш имконига эга бўлади. Биз тарихимизни қанчалик ойдин тасаввур қилсак, маънавий дунёмиз янада те-ранлашади. Муаллифға тарихий мавзуларда янада бадиий пухта асарлар ёзишни тилаб қоламиз.

Адхамбек АЛИМБЕКОВ,
адабиётшунос

Мушоҳада

Одамнинг қаери оғриси, жони ўша ерда дейдилар. Буйраги оғриган киши унинг азобидан ортиқ даҳшат йўқлиги ҳақида нолиса, бош оғриғига дучор бўлган инсон у дўзах азобидан ҳам баттарлигини айтади.

Тунов кўни вилоят тиш касалликлари шифохонасида бўлдим. Мени бу ерда беморлар дийдиёсидан кўра бошқа нарсга ажаблантирди. Даволовчи дўхтирлар кўпу, негадир ҳамма врач Тохиржон Ҳасанов қабулиға йиғилган.

Бунинг биров унинг қўли енгиллигига йўйса, бошқаси унга «ширинсўз, инсофли, одамнинг дилидагини дархол сезади» деб таъриф беради. Бунга амин бўлишим учун кўп вақт кетмади.

Ёшгина қизчасини хонаға етаклаб кирган она дўхтирнинг ҳузуридан тез чиқди. «Қизчани аввал рентген кўригидан ўтказиш керак», — дебди шифокор.

— Жон болам, шундайгина кўриб қўяқолинг, бечора қизнинг ҳоли қолмади, — дебди она йиғламсираб.

— Онажон, тушунинг, аввало қизчангизнинг тиши оғриши сабабини билмай туриб уни даволаб бўлмайди.

— Айланай дўхтир, мени қийнаманг, кўриб қўяқолинг, — дебди она «бу таъмагир ўлгурлар бир нарсга олмасдан сира даволамайди» деган ҳаёлда.

— Шундоқкина иккинчи қаватға кўтарилсангиз олам гулистон, рентген хонасида навбат йўқ.

Она дилини ёрибди:

— Айланай, қўлимдаги пулим йўл билан кўрсатиш тўловига зўрға етди. Ҳозир уйға қандай кетишни ўйлаяпман, сиз эса...

— Э, гап буёққа демайсизми? — дебди Тохиржон ва қиссасини қовлаб рентгенга, ҳатто йўлга етарли пул берибди онахонга. Дўхтирлар орасида фақат оладигани эмас, берадиган ҳам учраганидан ҳайрон онахоннинг кўзида қувонч ёшларини кўрдим.

— Ҳа шунақа, Тохиржондек инсонларға фақат яхшилик қилиш ўйи билан яшайдиган шифокорлар кўп, — деди ёши улғу отахон. — Сизларға ёлғон, худого чин бир воқеани айтиб берай. Мен Одилжон деган бир таниқли дўхтир қўлида узок даволандим. Соғайгач кампирим билан маслаҳатлашиб, «шу дўхтирникиға бир совға-салом қилиб борайлик, кампир. Бечора айрим тунларни менинг ёнимда уйқусиз ўтказди. Баъзида ўз боланг ҳам қилмайди бу яхшиликни» дедим. «Жуда яхши ўйлабсиз, отаси, бу ҳам қарз, ҳам фарз» деди кампирим. Топган-тутганимизни саранжомлаб, йўлга тушдик. Бордик, ўтирдик, кўнглимиз равшан бўлиб уйға қайтдик. Энди буёғини эшитинг. Ўзбекнинг тугун ўрниға тугун қайтариши қадимий одат. Бундай қилманг, келинжон дейишимизға қарамай шифокорнинг хотини қўлимизға ўроғлик нарсга тутқазди. Келгач тугунни очиб қарасак, бизникидан уч-тўрт марта юқори баҳоланадиган нарсалар. Янаги сафар давола-нишға борганимда:

— Бу қанақаси, дўхтир? — деб нолигандек бўлдим. Шунда «Сизлар ота-онам қатори одамларсиз. Пенсиянинг бўлишингизға қарамай шунча ҳиммат кўрсатдингиз. Яхшилигингизни қайтариб, дуоларингизни олишдан катта хурсандчилик йўқ бизға» деди ўғил-қизларининг бахтини кўргур дўхтир.

— Тўғри, беш қўл баравар эмас, — деди иккинчи отахон. — Ишиға моҳир, инсофни унутмаган шифокорлар оз эмас. Аммо пул учун иймони-ни сотадиган касофатлар ҳам кўп. Мен бир тенгдошим билан содир бўлган воқеани айтиб берай, эшитгандан кейин ўзларинг хулоса чиқаринглар. Касофат оёқ остида дейишади. Рост гап.

Эшонқул бобо шом намо-

зани тугатиб, дуоға қўл очган ҳам эди, ташқаридан набира-си Достонбекнинг чинқиргани эшитилди. Не кўз билан кўрсинки, у водо-провод чуқури остида қип-қизил қонға беланиб ётибди. Достонбекни зўрға кўтариб олди-ю, салласини ечиб қон тиркириб оқаётган бошиға босди. Нима қилишини билмайди. Уйда биров бўлганда ҳам бошқа гап эди. «Бемалол бораверинглар, ўзим қараб ўти-раман набирамға» деганди-да келиниға.

Жонҳолатда «тез ёрдам»ға қўнғироқ қилди. Аҳволни айтиб ялиниб-ёлворди.

— Ёқилғимиз йўқ, боролмаймиз, — деди уёқдаги киши.

— Бир иложини қил, бола-жоним, умрингдан барака топ.

— Чақирув бўйича кетган машина келса, бензин бўлса бориши мумкин. Ҳар эҳтимолға қарши манзинингизни айтинг.

— Ўрикзорда тураман, болам. Ўрикзор, 13.

— Вой-бўй, ваҳима қилмасангиз ҳам бўларкан, бобо. Шаҳар касалхонасидан етмиш қадам нарида экансиз. Набирангизни елкангизға олиб бу ёққа қараб чополмайсизми?!

Чол қалтираб-титраб уёқ-буёққа югурди. Шошганда лаббай топилмас деганларидек, биров фикрга келолмасди. Ниҳоят, Достонбекни кўтариб кўчаға чиқди. Ўтаётган енгил машинаға қўл ўтарди.

— Икки минг сўм берасиз, — деди сочлари елкасига тушган йигит. Сўнг бу чолдан биров иссиқлик чиқмаслигини англаб, жавобни ҳам кутмасдан кетиб қолди. Иккинчи ҳайдовчи аҳволни кўргач, «Сиз берадиган чойчақаға ҳаммаёқни қон қилайми?» дея жўнади.

Эшонқул бобо ўпкаси оғзи-ға тикилиб касалхона қабулхонасига етиб келди.

— Ҳой, умрингдан барака топгурлар, бунинг тезроқ кўриб қўйинглар, — деди қон кетавериб дармони қолмаган набира-сини кўрсатиб.

— Мен ҳозир, — дея ташқарига чиқиб кетди улардан бири.

— Сен кўриб қўяқол, уйинг донға тўлгур. Инграшға ҳам мажоли қолмади бу шўрликнинг.

— Кўролмайман, мен навбатчи эмасман, ҳозир келиб ўзи кўради.

Навбатчи келиб шахмат ўйнаётган ҳамкасбининг ёниға чўқди.

— Ҳўш, юриш кимдан эди? Чолнинг жони халқумига тикилди:

— Ҳой, биродарлар, сизлар да инсоф борми? Бу ерда бир гўдак жонсарақ бўлиб ётибди-ку.

— Нега бақирасиз, отахон? Ана эшик очик, хоҳласангиз бошқа касалхонаға олиб бори-ринг. Аслида бу ер болалар шифохонаси эмас.

Навбатчи врач истар-истамас боланинг уёқ-буёғини кўрган бўлди.

Бири аломат, бири касофат

— Роса қон кетибди-ку, нима бало, бирор кимса боланинг бошиға урдими?

— Худо сақласин, ким уради гўдакни. Бола-да, водо-проводдан сув ичаман деб, бетон чуқурға боши билан тушибди.

— Ҳўш, бундоқ гап, отахон, Отам қатори экансиз. Мен сизға дилдан ёрдам берай. Набирангизнинг жароҳати жиддий, тикиш, қон қуйишни талаб қилади. Анча-мунча дори-дармон зарур. Харажатни қоплайдиган сиздан бўлак бирор киши борми?

— Ҳой, болам, гапни бунча чўздинг, аввал ишға киришсанг-чи!

— Мен сизға афсона айта-япманми? Аввал келишиб олишимиз керак. Биласиз, мушук ҳам бекорға офтобға чиқмайди! Савдомиз пишгандан кейин дарҳол ишға киришамиз. Ҳозирги замонни биласиз. Тугмачадай дори фалон сўм.

Қабулхонаға шошилганча Достонбекнинг отаси келди.

— Достон, Достонжон, кўзингни оч, болам, нима бўлди сенға? Аҳволи ночор-ку боламнинг, дўхтир. Нимани кутиб ўтирибсизлар, ишға киришмайсизларми?

— Аллақачон бошлар эдик, лекин отахондан садо чиқмапти.

— Қандай садо чиқиши керак? Отамнинг ҳам ҳоли қолмабди-ку?

— Биласиз, операция ҳам, сарфланадиган дори-дармон, бошқа воситалар ҳам пулсиз битмайди.

— Бўпти, ҳаммасига тайёр-миз, фақат гапни чўзманг, вақт ўтмасин...

— Ўғил боланинг садағаси кетсанг арзийди. Операцияға юз, дори-дармонға эллик минг сўм берасиз.

— Наҳотки шунчалик...

— Тиббиёт янгилликларидан хабарсизға ўхшайсиз. Биз қўричадек оддий операцияға ҳам юз минг сўмдан кам олмаяпмиз. Болангизнинг жароҳати нозик, яна бош билан боғлиқ.

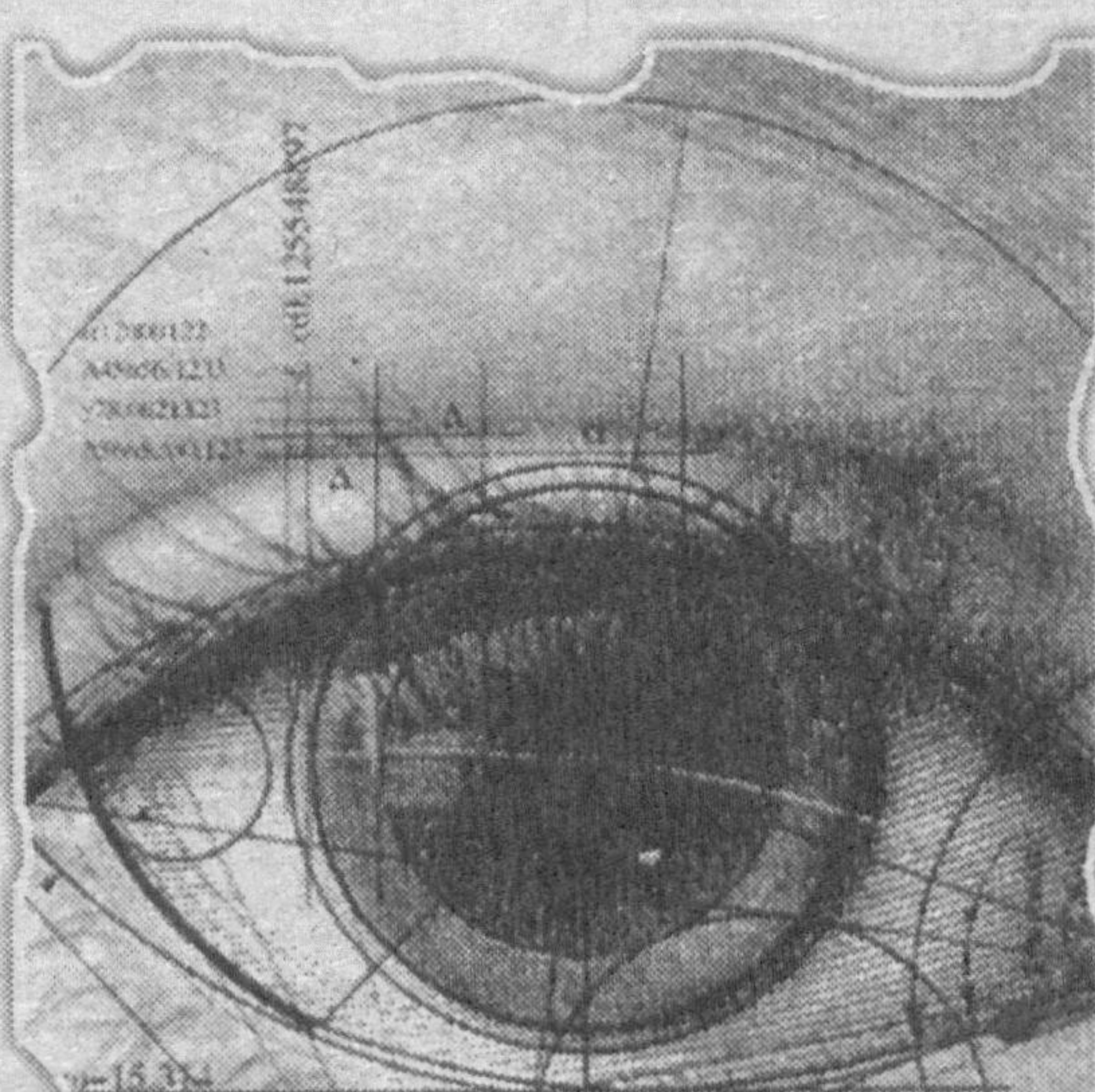
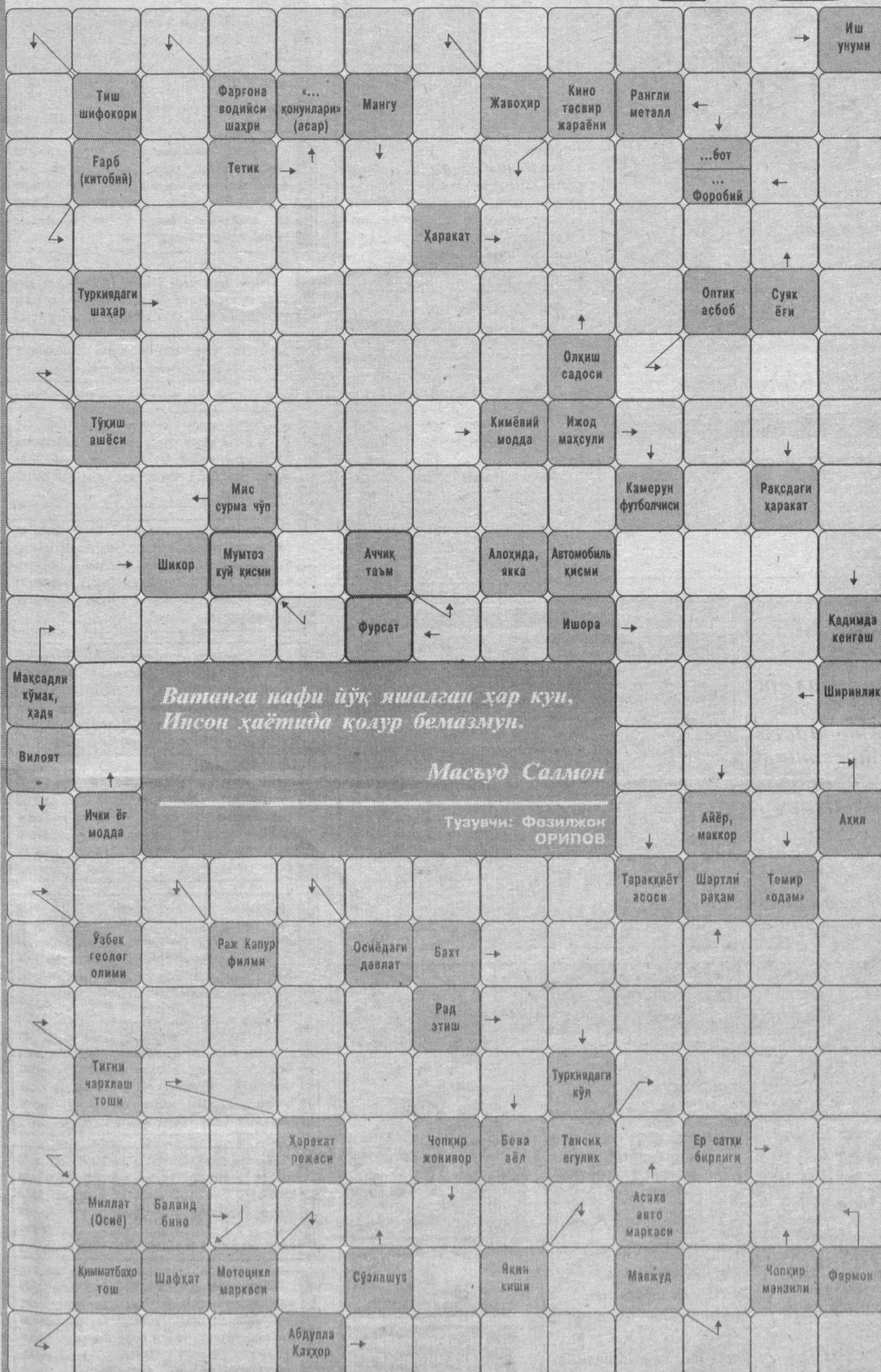
Хуллас, шунақа гаплар.

Дунё — шайтоннинг дўкони дейдилар. Йўқ, дунёға ҳеч гап бўлмаган. Фақат айрим шайтонваччалар бугун дунёни шайтоннинг дўкониға айланти-раёттилар. Пул, дунё деб туққан онасини, отасини ҳам та-нимайдиган нокаслар ҳаёти-мизға, қадриятларимизға доғ туширапти. Улар заррача ях-шилиқнинг ҳам, заррача ёмон-ликнинг ҳам жавоби борлиги-ни билишмайди чоғи...

К.ЭГАМБЕРДИЕВ

SPORT /// СПОРТ /// СПОРТ /// СПОРТ /// СПОРТ ///

Сканворд

Шахсидрокиннинг ассоциатив тести

Диққат: саволларга шоммасдан, тартиб билан жавоб беринг. Имкон қадар чуқур мулоҳаза қилган ҳолда, жиддий ёндошинг. Жавобларга олдиндан қараманг, акс ҳолда ҳаракатларингиз зое кетади.

1. Куйидаги ҳайвонларни, улар сизга қанчалик ёқшини ҳисобга олиб, ўзингизга маъқул ҳолда кетма-кетлик билан жойлаштиринг:

- а) сигир;
- б) йўлбарс;
- в) қўй;
- г) от;
- д) чўчка.

2. Куйидагиларга битта сўздан иборат сифат келтиринг. Албатта сўзнинг ўз асл сифатини келтириш шарт эмас. У сизда қолдирган таассуротдан келиб чиққан ҳолда таърифлаб беринг:

- а) ит;
- б) мушук;
- в) каламуш;
- г) қаҳва;
- д) денгиз.

3. Яқинларингиз орасидан куйидаги рангларга мосларини танланг. Ушбу ранглар яқинларингизнинг ташқи кўринишига эмас, балки улар ҳақидаги тасаввурингизга мос тушишига қараб эътибор беринг:

- а) сариқ;
- б) олов ранг;
- в) қизил;
- г) оқ;
- д) яшил.

Жавоблар:

Биринчи саволдан сиз учун ҳаётда нималар қандай ўрин тутганини билиб olasiz:

1. Сигир - ишингиз; 2. Йўлбарс - ор-номус; 3. Қўй - муқаббат; 4. От - оила; 5. Чўчка - бешик.

Иккинчи савол сизнинг нарсалар ёки кимсаларга муносабатингизни ойдинлаштиради:

А. Ит - ўзингиз; Б. Мушук - севгилингиз; В. Каламуш - душманингиз; Г. Қаҳва - жоний муносабат; Д. Денгиз - ҳаётингиз.

Учинчи савол яқин кишиларингизга нисбатан ҳақиқий муносабатингизни аниқлаш имконини беради:

А. Сариқ - сиз ҳеч қачон унутмайдиган киши; Б. Олов ранг - энг яқин дўстим деб билган киши; В. Қизил - сиз ҳақиқатдан севадиган инсон; Г. Оқ - сизга руҳан яқин киши; Д. Яшил - бу одамни бутун умр ҳурмат билан эслайсиз.

Буларни билармидингиз?

Эйнштейн 3 ёшидан гапира бошлаган. 9 ёшигача фикрини тўлиқ тушунтириб бера олмаган.

Ньютон камбағаллиги ва тирикчилик ташвишларидан ортмаганлиги сабабли дифференциал интеграл тенгламалар ғоясини орадан 38 йил ўтгандан кейин эълон қилган.

Фаренгейт шкаласи бўйича 451 даража иссиқликда усти очик, қорғоздан ясалган идишда сув қайнатиш мумкин.

Инсоннинг 1 суткада кийрикларини очиб ёпиши учун сарфлаган қуввати 20 кг. юкни кўтариш учун сарфлаган кучга тенг.

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши жамоаси Пастдарғом тумани тармоқ касаба уюшма кенгаши ҳуқуқшуноси Адиля Куваевага турмуш ўртоғи

Жабир Анбаров ва қизи **Жамиля ЮСУПОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Жиззах вилоят кенгаши жамоаси кенгашининг Янгиобод тумани бўйича вакили Ҳайдар Муқимовга падари бузруквори

БЕРДИМУРОД отанинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Биласизми?

Тиббий ўғитлар

Буйракларда кум бўлиши кишиларда кўп учрайдиган хасталикдир. Бунинг олди олинмаса, турли хил буйрак хасталиклари келиб чиқиши мумкин. Бунинг учун бир килограмм томирли барра петрушка ва бир дона каттарок селдерей томирини майдалаб тўгранг. Бир килограмм тоза асал ва бир литр тоза сув кўшинг. Паст оловда қайнагунча аралаштириб туринг. Кейин уч кун тиндириг. Сўнг яна бир литр сув қуйиб қайнатинг ва совумасдан туриб докдан ўтказиб олинг. Ичимликни уч ошқошиқ микдорда овқатдан олдин ичиб юринг.

И. ХАСАНОВ олган сурат

Аждодлар хотираси ҳамиша муқаддас.

Кулдиргич

- Бир сутка неча соатдан иборат?
- Йигирма беш соат!
- Ие, нега энди?
- Кеча ўзингиз кунлар бир соатга узайди деб айтдингизку, домла?!

Улуғлар ҳаётидан

Шайх Баҳовуддиннинг бошқа кўпчилик сўфийлардан фарқи шундаки, у ҳар қандай валий, авлиё ҳам фақат намоз, дуо, ибодатлар билангина эмас, балки руҳни, кўнгилни камол топтириш билан ҳам тирикчилик ва ибодат қилиш зарур, деб ҳисобларди. Шайхлар, сўфийларнинг шогирдлари дарвеш-қаландарлар таълимотини узоқ-яқин жойларга тарқатар, бирор меҳнатнинг этагини тутмас эдилар... Баҳовуддин Нақшбандий дарвешларнинг мана шундай нотинч ҳаёт тарзини ислоҳ қилиб, бутунлай ўзгартирди. У сўфийлар, дарвешларнинг тарки дунё қилишига қарши чиқди. Шайх Баҳовуддин дарвешлар, сўфийларни ўзларининг осойишта, беҳавотир яшашлари, бировларнинг қўлига қараб қолмасликлари учун ҳалол меҳнат билан, масалан, ҳунармандчилик билан яшашга чақирди. Бу соҳада ўзи ибрат кўрсатди, дастгоҳда тўқувчилик қилиб, нақш боғлаб, шогирдларига ҳунар ўргатди. Руҳоний, сўфий, дарвешларнинг қўли меҳнатда, ҳаёли Аллоҳда бўлиши керак деб ҳисоблади ва бу таълимотни ихчам, лўнда қилиб: «Дил ба ёру, даст ба кор» сўзларида теран ифодалади.

Муноажжим башороти

(4 - 10 феврал)

Иш жойингизда масъулиятни ҳис қилиб ишланг. Шундагина кўзлаган мақсадингизга осон ва тез эришасиз. Дам олиш кунларини оилангиз ва дўстларингиз давраида ўтказинг. Соғлигингизга эътибор беринг. Спорт билан шуғулланишни қанда қилманг.

Илм олиш, тажриба алмашиш, чет тилларни ўрганиш учун бу ҳафтада юқори натижаларга эришасиз. Иштироклардан муваффақиятли ўтасиз, фақат хатоларни такрорламай ўз кўчингизга ишонсангиз қийф. Дўстлар ва яқинларингиз билан маблағ борасидаги муносабатларда эҳтиёткор бўлинг.

Кўчмас мулк эгаси бўласиз. Иш жойингиздаги сизнинг воситангиз билан эришилган ютуқлар амал пиллаполярларидан кўтарилишингизга қўлай шароит яратди. Шунингдек, муҳаббат бобида эгизаклар учун сеҳрли ҳафта кутилмоқда. Оилалилар, жуфтингизга эътиборли бўлинг.

Оилавий муаммолар ва шахсий муносабатларингиздаги камчиликларни бартараф қилиш вақти келди. Ушбу ҳафта иш жойингизда шартномалар тузиш, чет эллик ҳамкорлар билан ишлаш учун қўлай. Олган қарзларингизни ҳисоб-китоб қилинг.

Парҳез қилишда давом этинг. Кўпроқ мева ва сабзавотлар истеъмол қилинг. Жамоадошларингиз ва ходимларингиз билан ҳушмуомала бўлинг. Янги-янги дўстлар орттирасиз. Севган инсонингиз билан учрашиб қолишингиз мумкин. Кутилмаган жойдан совғалар оласиз.

Ҳафта романтик учрашувларга бой бўлади. Иш жойингизда ўйлаган режаларингиз, тузган шартномаларингиз ўз натижасини беради. Кўзлаган мақсадингизга етасиз. Дам олиш кунларини оилангиз давраида ўтказинг. Саёхатга чиқиш сизга кўтаринки кайфият бахш этади.

Янги уй қуриш ва кўчиб ўтиш муаммоси ҳал бўлади. Дўстларингиз билан дам олишга чиқинг. Фарзандларингиз соғлиги, ўқиши ва тарбияси ҳақида қайғуринг. Жисмоний тарбия билан шуғулланг. Дам олиш кунини оила аъзоларингиз билан ота-онангизни зиёрат қилинг.

Дўстлар ва яқинларингиз билан ўртоқлашадиган янги гоёлар, режалар ва таклифлар пайдо бўлади. Беҳудага ваъда бермасдан уни бажариш ҳақида ҳам ўйланг. Кўчмас мулк эгаси бўласиз. Бизнес борасида яна ҳам эҳтиёткор бўлинг. Кутилмаган вазиятларда эсанкираб қолманг.

Ҳафта давомида маблағингиз янада ошади ва мавқеингиз кўтарилади. Пулингизни бекорга сарф қилманг. Хизмат сафарига чиқиш кутилмаган муаммоларни келтириб чиқаради. Оила аъзоларингиз учун қўлгана совғалар харид қиласиз. Арашлашиб қолган дўстларингиз, қариндошларингиз билан, албатта, ярашиб оласиз.

Буржнинг аёл вакиллари: гўзаллик салонига ташриф буюринг. Ташқи кўринишингиз янада жозибдор бўлсин. Бу оилавий муносабатларда илиқлик яратди. Олимлар учун изланиш ва тажрибалар ҳафтаида омад қилиб боқад. Денгиз маҳсулотлари ва шарбатлар истеъмол қилинг.

Саёхатга чиқинг. Даволаниш ва муолажалар ўтказиш соғлигингиз учун фойдали. Ёлғизликдан йироқлашинг. Дам олиш кунларини дўстлар ва яқинларингиз давраида ўтказишга ҳаракат қилинг. Тавakkal иш яхши натижа беради. Тузган режаларингиз, шартномаларингиз муваффақиятли бўлади.

Ҳафта охирида кўпгина режалар тузасиз. Тушларга эътибор беринг. Улар ўнгидан келиши мумкин. Фарзандларингиз соғлигига, ўқиши ва тарбиясига вақт ажратинг. Яқинларингиздан хабар олинг.

Жавоҳирот сандиғи

Эй бонги рубоб,
қўйингда тобим бордир.
Четлаб ўтаверма, кир,
азиз меҳмон бўл,
Меҳмонни кутишга бир
харобим бордир...

Жалолiddин РУМИЙ

Жумбоқ

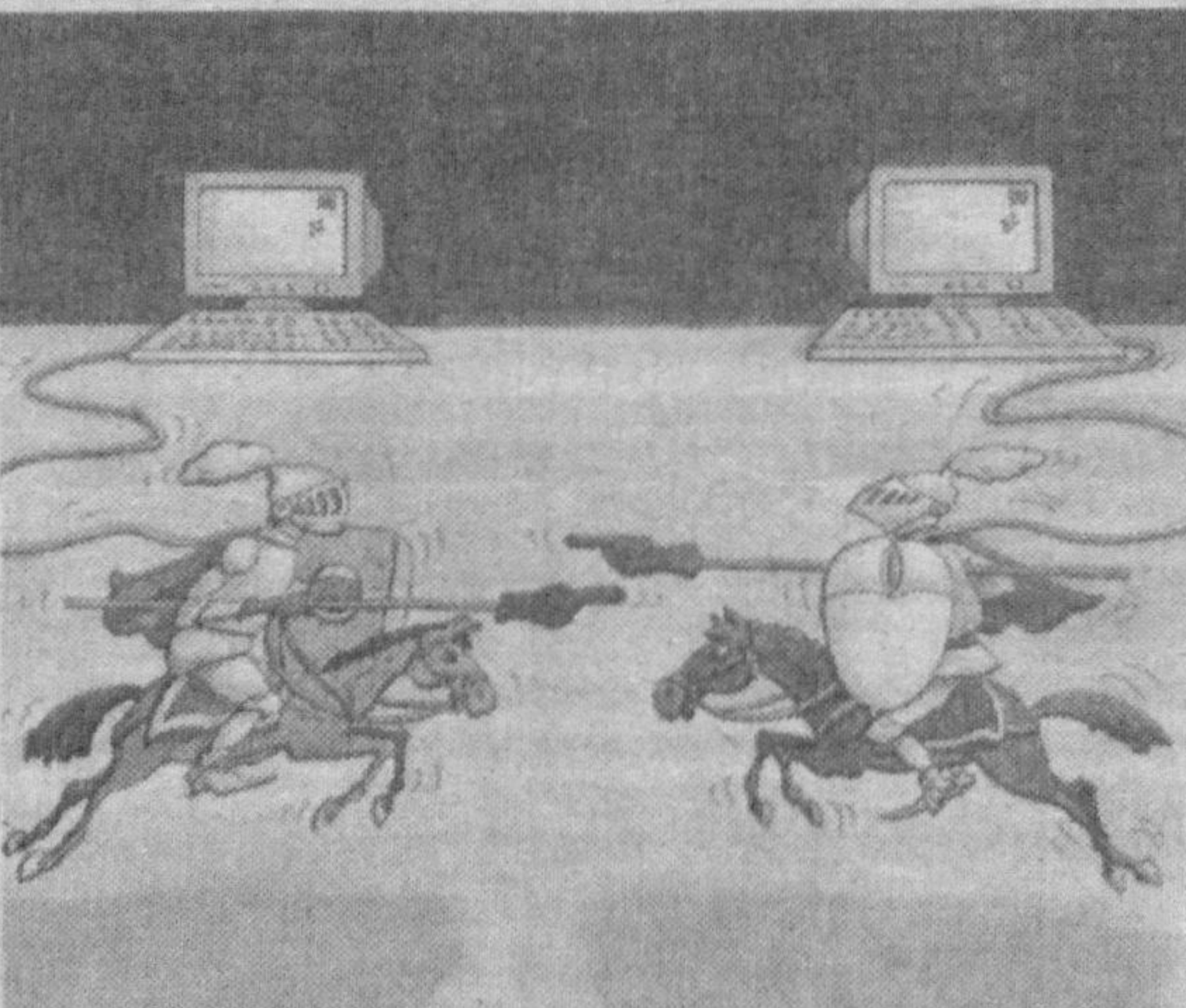
Савол: Ҳар бир хонадонда топиладиган икки суюқлик. Аралаштиригандя бир-бирини ифлослантирмайди ва осон қайта ажралади. Бу нима?

Жавоб: Сув ва сикоб.

Йўғ-э...

Бамбукдан ясалган
энг узун осма
кўприк Хитойдаги
Мин дарёсининг
икки қирғоғини
бирлаштириб
туради.
Унинг
узуниги 250,
кенглиги
3 метрдир.

Рассом хандаси

Рассом Шавкат МУЗАФФАР

Изоҳи сиздан...

Интернетдан қидирсанг,
Нарсанг топилар осон.
Шунинг учун ёнғоққа,
Зорикмайди олмахон.

Моҳинур
КОМИЛЖОНОВА,
Тошкент вилояти,
Қибрай тумани

Йил бошидан бизларда,
Бўлди ажиб янгилик.
Қиш жуда қаттиқ келиб,
Камёб бўлди егулик.

Шу боис компьютернинг
Базасига қирайчи,
Жаҳонда ёнғоқ нархи,
Қанча экан? — Билайчи.

А.МИРЗААКБАРОВ,
«Ҳамкорбанк» АТБ
бирлашган касаба
уюшмалари
қўмитасининг раиси

Кундан-кун ривожланиб,
Кетаяпти компьютер.
Ҳайрон бўлма олмахон —
Буни тараққиёт дер!

Фарҳод ПИРМАНОВ,
Самарқанд вилояти

Диққати компьютерда
Қарта ўйнар олмахон.
Бу шиддатли асрда
Лоф эмас қара, ишон!

Суннатилло ОЗОД
Тошкент шаҳри

Йигирма биринчи аср бу,
Ахборотлар олами.
Бу борада шубҳасиз,
Келди менинг омадим.

«Ноутбук» совға қилди,
Қорбобо Янги йилга.
Қувончдан бир калима,
Келмайди асло тилга.

С.НАЗАРКУЛОВ,
Гулистон шаҳри

Шеърый мусо-
бақамизнинг
январ ойи голиби
гулистонлик
С.Назаркулов деб
топилди.

Энди навбатдаги
суратга изоҳ
топинг-чи?

Ishonch

МУАССИС:
Ўзбекистон
касаба
уюшмалари
Федерацияси

Бош муҳаррир

Абдуҳалиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир хайъати:

Алла Долженкова, Маъмура Адилова,
Мирзохид Содиқов, Носирхон Акбаров,
Ойсулов Нафасова, Пиримқул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев, Шамси Эсонбоев,
Элёр Ёқубов, Ғуломзокир Юсупов

Бизга кўнгирик қилинг:

Котибият: 153-52-78

Хатлар бўлими: 153-85-43

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида 0116-рақам билан
руйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва
сахифаланди. Офсет усулида
босилди. Бичими А-3. Ҳажми 2
босма табак.

E-mail: ishonch-doverie@mail.ru

Бизнинг манзил:

700165, Тошкент шаҳри,

«Бухоро» кўчаси, 24-уй,

Навр кўрсаткичи: 133; 134

«Шарк» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
босмахонасида чоп
этилди. Қорхона
манзили: «Буюк Турон»
кўчаси, 41-уй.

Газета ҳафтанинг сешанба,

пайшанба ва шанба

кунлари чиқади.

Муаллифлар фикри
таҳририят нуктаи назаридан
фарқланиши мумкин.
Нашримиздан кўчириб
босилганда «Ishonch»-дан
олинганлиги кўрсатилиши шарт.
Тижорат аҳамиятига молик
материаллар ① белгиси
остида чоп этилади.

Навбатчи котиб - Ж.Шарофбоев

Навбатчи - У.Яъқубов

Мусаввир - Ш.Абдусамедов

Саҳифаловчи-дизайнер:

Ж.Юнусов, Ю.Михайловский

Буюртма Г-15

Тиражи: 19326

Босишга топшириш вақти - 21.00

Топширилди - 22.00

Сотушда эркин нархда

1 2 3 4 5 7 8